БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ

Буряд-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-тэй Буряд-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 88 (5759)
МАЙН
5
ЧЕТВЕРГ
1949 он

Сэн 20 мүнгэн

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **В. И. Ленин, И. В. Сталин** ба **В. М. Молотов** 1917 ондо «Правда» газетын редакциида.
Уранзурааша **Г. Васильевай** зураг.

БОЛЬШЕВИСТСКЭ ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

Мүнөөдэр — большевистскэ хэблэлэй үдэр. Гушан долоон жэлэй өмнө тээ, 1912 оной майн 5-да большевистскэ «Правдын» түрүүшын номер гараһан байгаа. Тэрэ гэнэн хойшо энэ үдэр һайндэр гэжэ тэмдэглэгдэг, хэблэлэй олон мянган ажалшадтай хамта тэрээнэ манай ороной ажалшад бүлтааа жэл бүхэндэ тэмдэглэдэг байха юм.

Ленин—Сталинай партяар ударидагдажа, партиин сталинска Центральна комитедээр хүтөлбэрилэгдэжэ байгаа советскэ хэблэл болгон үдэрһөө үдэртэ, жэлһээ жэлдэ дам саашаа урган хүгжэжэ байна. Большевистскэ парти ба советскэ арад хэблэлэй аша үрые тон ехээр сэгнэдэг. Тиимэһээ манай орон дотор газетэ, журналнуудай тоо ба тираж жэл ерэхэ бүри улам олошоржо байдаг. 1948 ондо Зансахан Москвада 12 миллион экземпляр газетэнүүд ба журналнуудыг гаража, Советскэ Союз соо 800 шахуу областной ба республиканска, 4 мянга гаран районно газетэнүүд гаража байгаа. Энэ олон газетэнүүдээр дамжуулан манай парти болбол ойлгосотой, түрэл хэлэн дээрэнь ажалшан зонтой хөөрөлдэжэ, тэдэниие хүмүүжүүлжэ ба ударидажа байдаг юм.

Революциин урда тээ бурят-монгол арад ном бэшэгшьегүй, өөрын газетэ журналнуудшьегүй байгаа. Харин мүнөө шэнэ, социалистическэ Бурят-Монголдомнай аймаг бүхэнтэ, томо томо предприяти бүхэндэ газетэ бии болонхой. Республикын столица Улан-Удэ городто хэдэн олон газетэнүүд ба журналнуудыг гаргагдадаг. Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо республиканска газетэнүүд—«Бурят-Монгольская Правда» ба «Бурят-Монголой Үнэн» 25 жэлэйнгээ ойн баярые тэмдэглэһэн байнад. Манай газетэнүүдэй энэ алдарта ойнуудые бидэнтэй хамта республикын бүхы ажалшад тон ехэ баяртайгаар тэмдэглэлсэһэн байха юм. Юундэб гэхэдэ, большевистскэ хэблэлэй арюун нангин заншалые баатаар хадагалжа ябаа манай газетэнүүд хадаа ажалшадта тон дүтэ, тэдээнэй интересүүдые ба аша туһые хамгаалдаг, тэдээндэ хододоо заабари зүбшөөлнүүдые үгэжэ, ажал хүдэлмэридэнь, ажа ябадалдань туһалдаг байна.

Мүнөө манай газетэнүүдэй урда бүришье харюусалгатай зорилго табигдана. Ушарынь — оромнай дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй дүрбэдэхи, шиидхэхы жэлдэнь ороод ябажа ябана. Энэ оршон байдал соо манай газетэнүүд — бага ехэгүй — бии шадалаараа советскэ арадай баатар ажалдань туһалха, табанжэлые дүрбэн жэл соо дүүргэхын түлөө социалистическэ мурысөөе улам ехээр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

«Дайнай һүүлэй сталинска табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ба манай орондо коммунизмын илалтын түлөө советскэ арадай тэмсэлдэ коллективнэ эмхидхэлшэ, пропагандист ба агитатор байһан манай газетын үүргые бүри дээшэнь үргэхэбди гэжэ, нүхэр Сталин, таниигаа найдуулнабди» гэжэ үгэһэн үгэеэ манай газетын хүдэлмэрилэгшэдэй, рабселькорнуудай дүүргэжэ, улам уран хурсаар бэшэхын түлөө оролдожо, һонин шэнэ асуудалнуудые үүсхэхын түлөө тэмсэжэ байна. Гэбэшье, дутуунууд олон. Түбхын түрүүндэ, культурна байдал тухай, ажахын түрүү хүнүүд тухай үшөөл багаар бэшэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй урда мүнөө үедэ ямар шухала зорилго байнаб?

Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд хадаа өөһэдынгөө гарта байһан хурса зэбсэгые: корреспонденци, статья, очерк, рассказ, шүлэг, фельетон гэхэ мэтэшэлэн—газетнэ бүхы жанрые советскэ арадай баатар тэмсэлэй ба ажалай габьяагай зайлашагүй нүхэсэлынь болгохо ёһотой.

Ганса хурса тодоор бэшэхэ бэшэ, мүн большевистскэ хэблэлэй удхашанарые олониитын дунда ойлгуулха ба тэрээнэй үүргые үргэхэ гээшэ газетнэ хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы партийна ба советскэ эдэбхитэдэй арюун уялга мүн. Хүдөөгэй партийно-советскэ эдэбхитэд, хүдөө бэшэгшэд, эдэбхитэй уншагшад манай газетые хэдэн олоорнь ажалшадай дунда тараажа, тэрээниие уншагшадта түргөөр хүргэжэ, ойлгуулламжын хүдэлмэридэ үргэнөөр хэрэглүүлжэ байхые туйлаха ёһотой.

Манай газетэнүүдые бүхыдэнь дайнай һүүлэй сталинска табанжэлые дүрбэн жэл соо дүүргэхын түлөө советскэ арадай тэмсэлэй хүсэн түгэлдэр зэбсэг болгое!

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

ВЦСПС-эй пленум тухай

Профсоюзуудай X съездээр һунгагдаһан, Бүхэсоюзна Профессиональна Союзуудай Центральна Соведэй нэгэдэхи пленум болобо. Пленум эмхидхэлэй асуудалнуудые үбшэн хэлсэбэ.

Пленум болбол ВЦСПС-эй түрүүшэгшээр нүхэр В. В. Кузнецовые һунгажа, ВЦСПС-гэй секретарьнуудаар нүхэд И. В. Горошкин, К. С. Кузнецова, А. П. Осипов, Н. В. Попова, Л. Н. Соловьев ба М. П. Тарасов гэгшэд һунгагдаба.

Пленум болбол нүхэд В. В. Кузнецов, И. В. Горошкин, К. С. Кузнецова, А. П. Осипов, Н. В. Попова, Л. Н. Соловьев, М. П. Тарасов, Т. Аллахвердиев, П. Е. Бармасов, И. А. Бельский, В. И. Березин, А. Б. Бейсенов, К. Я. Вольтман, И. П. Гуреев, П. Д. Ефанов, С. И. Зайцев, М. В. Ильина, А. В. Ильин, А. Г. Колыбанов, Н. Ф. Кочетков, И. Д. Кочламазашвили, М. Н. Куркина, Н. А. Муравьева, К. В. Олюнина, Б. С. Ржанов, К. М. Скобников, Е. Д. Сорок, Р. Г. Трофименко, П. Е. Фомин, И. Д. Хлыстов, Д. Ходжаев, В. С. Цветкова ба А. И. Шевченко гэгшэд составтайгаар ВЦСПС-эй Президиумые һунгаба

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

ВЦСПС-эй шалгалтын комиссиин заседани тухай

Профсоюзуудай X съездээр һунгагдаһан, ВЦСПС-эй шалгалтын комиссиин заседани болобо. Тус заседани дээрэ эмхидхэлэй асуудалнуудыг үбшэн хэлсэгдээ.

ВЦСПС-эй шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр Е. М. Сабков һунгагдаба.

(ТАСС).

ГАЗЕТЭДЭ УЛАМ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ТУҺАЛХАБДИ

...Манай Областной партийна организациин үнэн сэхэ туһалагшань болохо өөрынгөө газетэдэ хүсэ шадалаашье, эрдэм мэргэжэлээшье гамнан, гүйгөөр саашадаа улам эдэбхитэйгээр туһалхабди гэжэ партиин Областной Комитедые, республикын Верховно Соведые, эрхим хүндэтэ нүхэд; Тааларые бидэнэр, тус газетын рабселькорнууд найдуулнабди.

Бидэнэр, манай газетэдэ бэшэгшэд хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди.

(«Бурят-Монголой Үнэн» газетын 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ тус газетын селькор, Социалистическэ Ажалай Герой С. Б. Чойроповой хэлэһэн үгэнөө).

АЖАЛШАД ШЭНЭ УРЬҺАЛАМЖЫЕ ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЭТЭЙГЭЭР ЗАХИНА

Бүхы оромнай урьһаламжа захина

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Дүрбэдэхи шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай правительствын тогтоолые ажалшадай ямар ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр угтаһан тухай манай Эхэ ороной нютаг бүхэнһөө мэдээнүүд орожо байна.

Москва, Киев, Минск ба Одессэдэ, Сталинград ба Владивостогто, Смоленщинын колхозуудта ба Дагестанай аулнуудта — хаа хаанагүй урьһаламжа захилга эмхитэйгээр үнгэржэ байна.

Донбассай шахтернууд. Киевэй эрдэмтэд, курска тарьяашад, Запорожсталин металлургнууд, Дальне-Востогой колхознигууд урьһаламжа гаргаха тухай тогтоолые гүн ехээр сэдьхэлээ ханан угтаа.

Шэнэ урьһаламжын гараһан тухай мэдээсэлые Дальне-Востогой городууд ба тосхонуудта һүниин тэн багта радиогоор дуулаба. Хабаровскын фабрика ба заводуудай үдэшын халаануудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй суглаануудболоо.

Захилга ябуулһанай түрүүшын часууд советскэ ороной ажалшадай урьһаламжа тухай мэдээсэлые тон ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр угтаһаниие харуулна.

(ТАСС).

Паровозо-бүтээгшэдэй эдэбхи

Бурят-Монгол ороноймнай омогорхол — Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой олон тоото цехүүд, хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг социалистическэ городок, посёлогуудта үдэр һүнигүй машина агрегадуудай ханхинаан дүнгинээн, хүн зоной хүхюун дорюун шуурган таһардаггүй юм.

Майн 3-ай 21 час. Түрүүшын хэдэхэн минута соо энэ ехэ заводой территори дээрэ абяа шэмээгүй болошобо. Хүнүүд цехүүд соогоо, улаан булангууд дотор, улицануудта репродукторнуудай дэргэдэ зогсожо, Гүрэнэй урьһаламжа гаргаха тухай правительствын мэдээсэлые амяа абангүй байжа шагнабад.

Удаань цех бүхэндэ олон хүнүүдэй хабаадалгатай митингнүүд болобо. Заводой хүдэлмэришэд ба инженернүүд, мастернууд ба технигүүд болбол арадай ажахые бүри түргэнөөр һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ, шэнэ сталинска табанжэлые саг болзорһоонь урид дүүргэхэ, ажалшан арадай ажабайдалые улам һайжаруулха ябадалда хандуулагдаһан шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай түрэл правительствынгаа түүхэтэ шиидхэбэриие халуунаар дэмжэбэ.

Паровозо-хабсаралгын цех. Эндэ тон ехэ патриотическа дэбжэлтын оршон байдалда, олон зоной хабаадалгатай митинг болобо. Табанжэлэйнгээ түсэбые үнгэрэгшэ жэл дүүргэһэн стахановец Е. П. Ревуцкий иигэжэ мэдүүлбэ:

— Советскэ урьһаламжанууд хадаа бодото арадай урьһаламжанууд гээшэ. Манай гүрэндөө урьһалһан мүнгэн сүм арадай ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ хандуулагдадаг. Харагты, энэ бэлэн болоод, үглөөдэр завод соohоо гарахаяа байһан гое паровозые! Энэ хадаа манай арадай, советскэ гүрэнэй зөөреэр бүтээгдэһэн ба арадай ашаг туһада хэрэглэгдэхэ юм. Энэ хадаа урьһаламжын мүнгөөр бүтээгдээд, уужам, ехэ ороноймнай асари ехэ хүсэн дээрэ хүсэн нэмээ гэһэн удхатай. Иимэл хадань би правительствын декредые сүм һайшаагаад, урьһаламжа захинам.

Митингын һүүлээр дүшөөд минута болоод байхада, паровозо-хабсаралгын цехын хоердохи халаанда хүдэлмэрилжэ байгшад бултадаан урьһаламжа бэшүүлээд байба.

Булад шудхалгын цехын хүдэлмэришэд улаан буландаа орожо, правительствын мэдээсэл шагнабад. Тэрэ дороо хүнүүд өөһэдөө дүлэтэ патриотическа үгэнүүдые хэлэжэ, тус шиидхэбэриие һайшааһанаа мэдүүлээд, ехэ эмхитэйгээр урьһаламжа захижа эхилбэ.

—Эхэ оронойнгоо улам хүсэтэй боложо, бүри үрэжэл ехэтэйгээр сэсэглэн мандахын тулада урьһаламжа захинаб, — гэжэ хоер табанжэлэй нормо дүүргүүтэй байһан стерневщица Молодчикова мэдүүлбэ.

Тус цехын нэгэдэхи халаанда хүдэлмэрилдэг олохон хүдэлмэришэд радиогоор правительствын мэдээсэл соносоод байхадаа, үглөөгүүр болохые хүлеэжэ тэсэнгүй, тэрэ дороо цех соогоо ерэжэ урьһаламжа захиһан байна.

Котельнэ цехын хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэд СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй Дүрбэдэхи урьһаламжые тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр захижа эхилбэ.

Түрүүшын час соо заводой хүдэлмэришэд 1 миллион 500 мянган түхэригтэ урьһаламжа захяад байба.

Заводой цех ба пролет, участок ба бригада бүхэнэй хүдэлмэришэн ба албахаагшад, мэргэжэлтэд ба командирнууд шэнэ урьһаламжа захилгые туйлай ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэнэ.

Ц. Зандинов.

Эхэ оромнай улам хүсэжэг лэ

МУХАРШЭБЭР. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай бүхы колхозуудта шэнэ урьһаламжа захилга тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ябуулагдажа байна. Правительствын декредэй радиогоор дамжуулагдаһанай хойто тээ 2 час үнгэрөөд байхада, «Победитель» колхозой гэшүүд урьһаламжа захилгые дүүргээд байгаа.

Үбгэжөөл колхозник Михаил Ивановой жэшээрээр бусад колхознигууд урьһаламжа бэшүүлжэ байна. Подлопатинска сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Иван Андронов урьһаламжа захяад, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Минии урьһаламжа захиһан энэ мүнгэн хадаа манай Эхэ ороной саашанхи хүгжэлтэдэ туһа үзүүлхэ байнал. Нүхэд колхознигууд, минии жэшээгээр урьһаламжа захигты!

Мүн тэрэшэлэн, «Шэнэ Байдал», «Комсомол», «Улаан Туяа» ба бусад колхозуудта урьһаламжа захилга тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ябуулагдажа байна.

С. Зодбоев.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдэр хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад гүрэнэй шэнэ урьһаламжые тон үндэр дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: паровоз хабсаргалтын цехын стахановецууд: Рыбалко, Шаталов, Малышевский, Реуцкий, Артаков ба Алгеев гэгшэд шэнэ урьһаламжа захижа байна.

М. Минеевэй фото.

Колхознигуудай патриотическа хэрэг

«СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Дүрбэдэхи урьһаламжа» гаргаха тухай правительствын декредые радиогоор дууламсаараа, Курумканай аймагай бүхы эмхи зургаануудта, колхозуудта шэнэ урьһаламжа захилга эхилээ. Декредэй гараһанһаа хойшо нэгэ час үнгэрөөд байхада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд, мал ажалай фермын хүдэлмэрилэгшэд урьһаламжа захижал байба.

70 наһатай колхозница Д. Молонова захихыень колхознигуудаа уряалһан байна. Хүгшэн колхозницын үгэ халуунаар дэмжэгдээ.

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд түрүүшын хэдэн час соо урьһаламжа захилгые дүүргэхэ зуураа, урьһаламжа захилга эдэбхитэйгээр ябуулхыень аймагайгаа бүхы колхознигуудые уряалба.

Курумканай дунда һүргуулиин коллектив, аймагай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд ба бусад олон коллективүүд урьһаламжа захилгые түрүүшын 1 час соо дүүргэһэн байна.

С. Тараскин.

Судно заһабарилгын заводто

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй дүрбэдэхи жэлэйнь урьһаламжа тухайда советскэ правительствын декредэй радиогоор уншагдаһые дуулаад, судно заһабарилгын заводой коллективэйхид эмхитэйгээр сугларна.

Заһабарилагдажа байһан пароходой ойро хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын митинг нээгдэбэ.

Модо болбосоруулгын цехын дэргэдэхи партийна организациин секретарь нүхэр Василий Суворов хүдэлмэришэдэй митингые нээжэ, эхин түрүүлэн үгэ хэлээ:

—Советскэ правительствын мүнөө гаргааша урьһаламжа хадаа манай агууехэ Эхэ ороной һүр хүсые улам ехэжүүлхэ, арадай ажахые түбхинүүлэн баяжуулха гэһэн зорилготой.

Литейнэ цехын мастер нүхэр Михаил Рубцов үгэ абана:

— Советскэ бүхы хүнүүд правительствын энэ декредые баяртайгаар угтажа байна. Бидэнэршье энэ хэрэгтэ нэгэн һаналаар оролсонобди.

Хүдэлмэришэн нүхэр Николай Орлов сугларагшадта хандажа: «Советскэ арад өөрынгөө правительствын бүхы хэмжээ-ябуулгануудые нэгэ һаналаар һайшаан угтадаг. Ушар юуб гэбэл, манай правительство хадаа саг үргэлжэ Эхэ ороной-нгоо түбхинэн мандахын түлөө һаналаа табижа байдаг. Арадай ажахые һайжаруулха зорилготой энэ урьһаламжые би баяртайгаар захинаб» гэжэ үгэеэ дүүргэнэ.

Хамтадаа 8 хүн үгэ хэлээ.

Ч. Дамбаев.

ЕХЭ БАЯРТАЙГААР УГТАБА

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Дүрбэдэхи урьһаламжа гаргаха тухай мэдээсэлые Иволгын аймагай ажалшад ехэ баяртайгаар угтаа.

«Авангард» колхозой 50 наһатай колхозник Георгий Гаврилович Житихин иигэжэ хэлэбэ: «Минии үгэһэн мүнгэн дайнай һүүлэй табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргэхэ ябадалда туһалаг лэ!».

Урьһаламжа захилга хаа хаанагүй патриотическа дэбжэлтэ түгэлдэрөөр ябуулагдажа үргэлжэлһөөр.

А. Нагаслаев.

Патриотическа дэбжэлтэтэйгээр...

Майн гурбанай үдэшэ Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив нооhо ээрэлгын цехтэ сугларжа, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Дүрбэдэхи урьһаламжа захилгые патриотическа ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэбэ.

Митинг дээрэ цехын түрүү мастер нүхэр Н. Емлютин гэгшэ эгээд түрүүн үгэ абажа: «манай Эхэ ороной хүсэ шадалай ба арадай ажахын улам хүгжэхын түлөө энэ урьһаламжын зорюулагдаад байһаниинь хэндэмнайшье мэдээжэ. Тиимэһээ би таанарые энэ урьһаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсахые уряалнаб»—гэбэ. Мүн тэрэшэлэн нүхэд Федоренко, Багинский ба бусад хамта арбаад хүнүүд үгэ хэлээ.

Урьһаламжа захилга тус фабрикада эмхитэйгээр үнгэргэгдөө.

В. Паршин.

ССР Союзай Министрнүүдэй Советтэ

Наука ба уралан зохёолгын талаар 1948 он соо хэһэн онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо тухай*)

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол 1948 он соо хэһэн онсо гайхамшаг научна хүдэлмэринүүд, онсо гайхамшаг уралан зохеолгонууд ба үйлэдбэрийн хүдэлмэринүүдэй методүүдые үндэһөөрнь һайжаруулһанай түлөө Сталинска шангуудые олгохо гэжэ тогтообо гэбэл:

II.

Гайхамшаг уралан зохёолгонуудай түлөө ба үйлэдбэриин хүдэлмэринүүдэй методүүдые үндэһөөрнь һайжаруулһанай түлөө Сталинска шангуудые олгохо:

100-100 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЕРДОХИ шатын шангуудые

35. **Торопов** Иван Ивановичта, ахалагша конструкторта, **Абрамович** Борис Семеновичто, **Кабышев** Владимир Сергеевичтэ, инженернүүдтэ,—шэнэ түхэлэй зэр зэбсэг зохеон гаргаһанай түлөө.

36. **Цатуров** Аркадий Ивановичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, «Грознефть» нэгэдэлэй ахалагша геологто, **Лысенков** Михаил Петровичто, **Тилюпо** Владимир Андреевичтэ, **Апряткин** Семен Семеновичто, **Сайко** Борис Федотовичто, «Грознефть» нэгэдэлэй инженернүүдтэ, **Сухарев** Григорий Михайловичта, СССР-эй науканнуудай Академиин нефтиин Институдай докторантда,—нефтьтэй газарые шэнжэлэн бэдэржэ олоһоной түлөө.

37. **Шамин** Николай Алексеевичтэ, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, хүндэ машина бүтээлгын Министерствын инженертэ, **Киселев** Андрей Венедиктовичтэ, **Куландин** Яков Ивановичта, мүн тэрэ министерствын инженернүүдтэ, **Новогородский** Михаил Максимовичта, **Холод** Иван Степановичта, **Малышко** Василий Наумовичта, **Кишкин** Андрей Степановичта, Новокраматорско И. В. Сталинай нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой инженернүүдтэ, **Дорохов** Николай Николаевичта. Г. К. Орджоникидзын нэрэмжэтэ Уралмашзаводой инженертэ,— шухаг шудхасануудаа дабтасануудые үйлэдбэрилхэ технологиие зохеоһоной ба үйлэдбэриие эмхидхэһэнэй түлөө.

38. **Шамраевский** Исаак Михайловичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, «Красный Котельщик» заводой ахалагша инженертэ, **Брауде** Иосиф Ефремовичтэ, **Давыденко** Илья Даниловичта, **Патыченко** Виктор Сергеевичтэ, **Шутов** Всеволод Ивановичта, мүн тэрэ заводой инженернүүдтэ, **Казин** Сергей Павловичта, мүн тэрэ заводой директортэ, **Кацинский** Николай Петровичто, хүндэ машина бүтээлгын Министерствын инженертэ, **Гремилов** Дмитрий Ивановичта, Центральна котлотурбинна институдай инженертэ,—шанга даралгатай хүсэ ехэтэ хэдэ хэдэн котелнуудай конструкциие зохеон гаргаһан ба тэрээнэй үйлэдбэриие шудалһанай түлөө.

39. **Шостаковский** Михаил Федоровичто, химическэ науканнуудай докторто, СССР-эй науканнуудай Академиин органическа химиин Институдай лабораториие даагшада,—винилоое эфирые үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ арга зохеон олоһоной түлөө.

40. **Элиашберг** Матвей Герасимовичта, целлюлозно ба саарһанай промышленностиин Центральна научно-шэнжэлгын институдай директорые орлогшодо, **Алексеев** Павел Николаевичта, целлюлозно ба саарһанай промышленностиин Главна управлениин начальнигые орлогшодо, **Кухолашвили** Индико Амросиевичта, целлюлозно заводой ахалагша инженертэ, **Райнов** Кирилл Кирилловичтэ, химическэ промышленностиин Министерствын Гипрохимай таһагай начальнигта — сульфитно-целлюлозно үйлэдбэриие хурдадхаха арга метод зохеон гаргаһанай ба нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

50-50 мянган түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ шатын шангуудые

1. **Акульшин** Павел Кузьмичта, профессортэ, хэлхеэ холбооной Центральна научно-шэнжэлгын институдай консультантда, **Гумела** Антон Николаевичта, **Малышев** Виктор Захаровичта, мүн тэрэ институдай научна сотруднигуудта, **Фролов** Павел Алексеевичтэ, хэлхеэ холбооной Министерствын Центральна Управлениин главна инженертэ,—телефонно-телеграфна хэлхсэ холбоониие нарижуулан һайжаруулһанай түлөө.

2. **Артемьев** Евгений Ивановичта, заводой главна конструкторта, **Чудненко** Николай Григорьевичто, заводой директортэ, **Лев** Ефроим Моисеевичтэ, заводой главна инженертэ, **Вегера** Николай Леонтьевичто, заводой инженер-конструкторта, — нэгэ түрэлэй дизельмоторнуудые зохеон байгуулһанай түлөө.

3. **Арутюнянц** Армаис Аркадьевичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, **Арузуманов** Сурен Акоповичто, **Киселев** Дмитрий Константиновичта, **Меликов** Михаил Александровичта, **Наливайко** Яков Ивановичта, В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ Ленинградска электротехническэ институдай инженернүүдтэ,—газар үрэмдэлгын һүүшэнүүдтэ хэрэгтэй шудхамал булад детальнуудые зохеон байгуулһанай түлөө.

4. **Бавыкин** Николай Сергеевичтэ, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, **Храмцов** Владимир Алексеевичтэ, К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ заводой инженернүүдтэ, **Лямин** Иван Александровичта, инженертэ,—шэнэ янзын буу зэбсэг зохеон байгуулһанай түлөө.

5. **Баженов** Клавдий Ивановичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, научно-шэнжэлгын институдай научна сотруднигта, **Алексеев** Василий Васильевичта, **Кузьмин** Виктор Васильевичта, институдай научна сотруднигуудта, **Бидинский** Давид Григорьевичто, заводой директортэ, **Гальперин** Давид Израилевичта, заводой главна инженертэ, **Крыжановский** Иван Васильевичта, заводой главна технологто, **Каллистов** Анатолий Георгиевичто, инженертэ,—химическэ продуктын шэнэ технологиие зохеон гаргаһанай түлөө.

6. **Балашенко** Виктор Харитоновичто, Урда-Уральска түмэр харгын конструкторска бюрогой начальнигта; **Лычева** Евдокия Васильевнада, мүн тэрэ харгын конструкторска бюрогой ахалагша инженер-конструкторта,— зам дээрэхи шорой арилгаха машиные уралан зохеоһоной түлөө.

7. **Батурнин** Сергей Ивановичта, Мосгорисполкомой болбосон түхеэрэлгын Управлениин главна инженертэ, **Березанцев** Борис Борисовичта, коммунальна ажахын Академиин аспирантда, **Васильев** Дмитрий Ивановичта, ремонтно-механическа заводой экспериментальна цехын мастерта, **Волков** Павел Павловичта, Мосгорисполкомой болбосон түхеэрэлгын Управлениин начальнигта, **Макаров** Василий Яковлевичта, мүн тэрэ Управлениин ахалагша инженер —конструкторта, **Матвеев** Николай Ивановичта, мүн тэрэ Управлениин үйлэдбэриин техническэ таһагай начальнигта, **Полковский** Михаил Абрамовичта, мүн тэрэ Управлениин заводой главна инженертэ,—улицануудые механизированнэ аргаар сэбэрлэхэ машина зохеон байгуулһанай түлөө.

8. **Барыкин** Федор Диомидовичта, түмэр харгын транспорт, гүмэр харгын транспортын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай ахалагша научна сотруднигта, **Алешин** Владимир Андреевичтэ, **Белогорцев** Петр Григорьевичто, мүн тэрэ институдай научна сотруднигуудта, **Гуленко** Николай Николаевичта, зам харилсаанай Министерствын Управлениин главна конструкторта, **Девьякович** Георгий Моисеевичтэ, **Лобанов** Алексей Васильевичта, мүн тэрэ Управлениин инженернүүдтэ, **Орлов** Николай Григорьевичто, мүн тэрэ Управленидэ урдань байһан главна инженертэ, **Игнатьев** Александр Федоровичто, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ түмэр харгын транспортын Московско электро-механическа институдай доцентдэ, **Платов** Владимир Ивановичта, түмэр харгын транспортын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай проектнэ бюрогой начальнигта, — түмэр замай транспорт дээрэ харгын хүдэлмэринүүдые комплексоор механизацилхын тулада хэрэгтэй машинануудые зохеон байгуулһанай түлөө.

9. **Безобразов** Юрий Николаевичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, үтэгжүүлгын зүйлнүүдэй ба инсектофунгисидуудай Научно-шэнжэлгын институдай научна сотруднигта, **Орлов** Владимир Ивановичта, **Молчанов** Андрей Васильевичта, мүн тэрэ институдай научна сотруднигуудта, **Стронгин** Григорий Михайловичта, М. И. Калининай нэрэмжэтэ Черноречанскэ химическэ заводой лабораториин начальнигта, **Климахин** Аким Михайловичта, мүн тэрэ заводой директортэ, **Никифоров** Антон Михайловичта, хүдөө ажахын Министерствын таһагай начальнигта, — хүдөө ажахын культурануудай хоротонтой тэмсэхын тулада гексахлораниие үйлэдбэрилхэ технологиие зохеон гаргаһанай түлөө.

10. **Белов** Владимир Николаевичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, хэмэл ба натуральна һайхан үнэртэй зүйлнүүдэй Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай профессортэ, **Дильман** Татьяна Куновнада, мүн тэрэ институдай директортэ, **Елисеева** Валентина Николаевнада, **Осипова** Валентина Петровнада, **Смольянинова** Елена Константиновнада, мүн тэрэ институдай научна сотруднигуудта, **Наметкин** Сергей Семеновичто, академигтэ, СССР-эй науканнуудай Академиин нефтиин Институдай директортэ, **Родионов** Владимир Михайловичта, академигтэ, Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ Московско химико - технологическа институдай профессортэ, **Шумейко** Александр Клементьевичтэ, «Ленаромат» заводой лабораториие даагшада, **Товбин** Исаак Моисеевичтэ, парфюмернэ промышленностиин Главна управлениин главна инженертэ,—һайхан үнэртэ зүйлнүүдэй синтезэй шэнэ методүүдые зохеон гаргаһанай ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

11. **Беляев** Валентин Михайловичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, заводой инженертэ, **Григорьев** Виктор Григорьевичтэ, заводой инженертэ, **Ишевский** Валентин Евграфовичта, заводой инженертэ, **Ратнов** Григорий Иродионовичто, научно-шэнжэлгын институдай лабораториин начальнигта, **Егоров** Михаил Спиридоновичто, научна сотруднигта, — самоледой шэнэ янзын түхеэрэлгэ хэрэгсэлые зохеон байгуулһанай түлөө.

12. **Беляков** Евгений Куприяновичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, научно-шэнжэлгын институдай инженертэ, **Лысов** Николай Егоровичто, **Эллер** Эрхард Ивановичта, **Скакальский** Давид Рубиновичта, инженернүүдтэ, **Хуртин** Мирон Даниловичта, научно-шэнжэлгын институдай научна сотруднигта, —далайн артиллериин зэбсэгжүүлгэдэ хэрэгтэй приборнуудые зохеон гаргаһанай түлөө.

13. **Бержец** Георгий Николаевичта, Главгазтоппромой машина бүтээлгын Управлениин главна инженертэ, **Головачев** Леонид Петровичто, **Насонов** Михаил Леонтьевичто, **Сирак** Израиль Гершевичтэ, Очерскэ машина бүтээлгын заводой инженернүүдтэ, **Миттрах** Всеволод Леонидовичта, Гипронефтемашвостогой таһагай начальнигта, — газар үрэмдэлгын комплексно установкануудые зохеон гаргаһанай ба нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

14. **Берлин** Альфред Анисимовичта, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, **Амбарцумян** Рубен Сергеевичтэ, **Моисеев** Анатолий Аркадьевичта, **Павлов** Виктор Васильевичта, **Соболевский** Михаил Викторовичтэ, **Абель** Фана Хаимовнада, авиационно материалнуудай Бүхэсоюзна институдай инженернүүдтэ, — пенопластическа зүйлнүүдые бүтээхэ технологиие зохеон гаргаһан ба промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

15. **Богданов** Евгений Сергеевичтэ, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэдэ, Уралмашзаводой инженертэ, **Кузнецов** Николай Петровичто, **Машевский** Леонид Леонидовичта, **Попиченко** Михаил Никифоровичтэ, **Скворцов** Борис Михайловичта, мүн тэрэ заводой инженернүүдтэ, — хүсэтэ ехэ крануудай конструкциие зохеон гаргаһанай ба үйлэдбэрилэн бүтээдэг болоһоной түлөө.

16. **Борковский** Владимир Евгеньтевичтэ, тоһото культурануудай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай лабораториие даагшада, **Зинченко** Василий Емельяновичта, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотруднигта, ВКП(б)-гэй Краснодарска крайкомой хоердохи секретарьта, **Подгурская** Екатерина Петровнада, Таджикска гүрэнэй селекционно станциин ахалагша научна сотруднигта, —задардаггүй булсуунуудтай клещевиныи сортнуудые бии болгоһоной түлөө.

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь „Б.-М. Үнэнэй 72, 74, 75, 76, 77, 78 ба 79-дэхи номернуудта

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*).

Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхириг» колхозой бүхы колхознигуудай гарнүүд электрын галаар гэрэлтүүлэгдэнхэй. Мүн колхозынь механическа мастерскойтой болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь нүхэр Дамбаев хүдөө ажахын машинын деталь тошилложо байна.

М. Минеевэй фото.

Эрхим шанартай продукци үгэнэ

Эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе үүсхэгшэ Московско текстильщик Александр Чутких гэгшын уряал Кабанскын аймагай нютагай промышленностиин предприятинуудай коллективүүд халуунаар дэмжэбэ.

«Үндэр шанар туйлалгын халаан» гэһэн нэрээргэ олохын түлөө мүрысөөндэ Кабанскын тоһоной заводой нүхэр Первушинай бригада эрхим амжалта туйлаа. Энэ бригадынхид февраль ба март һарануудаа соо түсэбэй ehoop 60 процент эрхим шанартай шара тоһо үгэхэ байһан аад, 100 процент үгөө. Тэрэшэлэн ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлжэ, һүүлшын һара хахадайнгаа даалгабариие 152 процент дүүргэбэ. Мүнөө аймагай промкомбинадай предприятинуудаар «Эрхим шанар туйлалгын бригада» гэһэн нэрээргэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Тус комбинадай мастер нүхэр Осудинай бригада энэ хүндэтэ нэрээргэдэ хамагһаа түрүүн хүртэбэ. Тус бригадын үйлэдбэрилһэн продукциин 92 процентнь 1-дэхи сортын гэжэ сэгнэлтэ абаһан байна.

А. Рыжков.

Мүрысөөнэй дүн гаргагдаба

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой ВЛКСМ-эй комитет залуушуулай бригадануудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй байгша оной нэгэдэхи кварталай дүн гаргаба. Нэгэдэхи кварталай туршада аяар 54 комсомольско-залуушуулай бригадануудаа өөһэд хоорондоо мүрысэһэн байна.

Тус мүрысөөндэ булад шудхалгын цехын Михаил Кудлаевай хүтэлбэрилдэг бригадынхид илаба. Энэ бригадынхид нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 192 процент дүүргээ. Тиихэтэйгээ хамта үнгэрһэн жэлэй энэ үетэй жэшэбэл, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 49 процентээр дээшэлһэн байна.

ВЛКСМ-эй комитет нүхэр Кудлаевай бригадые мүрысөөндэ илаһан дээрэ тоолоод, ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын Улаан туг үгэхэ гэжэ тогтообо.

Нэгэ хартаабхаһаа 16 килограмм ургасын түлөө

Бичурын аймагай «КИМ» колхозой шурыгинска звено (звеньеводынь нүхэр Цырентаров) үндэр ургаса хуряахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, 1949 ондо 3 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 500 центнер хартаабха хуряахабди гэһэн уялга абаһан байха юм.

Мүнөө тус бригадын гэшүүд хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэ бэелүүлхын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Тариха хартаабхынгаа үрһэ шэлэн илгаһан ба 12 центнер үнэһэ, 7 центнер шубуунай аргал суглуулһан, тарилгынгаа талмай дээрэ 800 центнер наг шэбхэ шэрэһэн, хартаабхын үрэһэ яровизацилха гэрнүүдые дулаасуулхын тула 14 тэргэ түлеэ бэлдэһэн байна.

Гадна, тус бригадынхид академик Лысенкын аргаар 0,01 гектар талмай дээрэ хартаабхын эшэдэ помидор тариха ба 70 грамм шэгнүүргэй 10 хартаабха 1 метр гү, али 70 сантиметр гүнзэгыгөөр тарижа, монсогор хартаабха бүхэнһөө 16 килограмм ургаса хуряаха зорилготойгоор туршалгын хүдэлмэри хэхэ байна.

Академигһээ зүбшэл абахын тулада

Социалистическэ хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ шэнэ харгы гаргажа байдаг түрүү наукын штаб — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын науканнуудай академиин байдаг Ехэ Харитоньевско переулкадахи хуушанай московско байшангые олон колхознигууд мэдэдэг юм.

Академиие арадай академи, тиихэдэ тэрэнэй президент Трофим Денисович Лысенкые — арадай академик гэжэ нэрлэдэг. Академик болбол социалистическэ деревнитэй, олон мянган колхознигуудтай нигта барисаатай юм. Гансахан лэ түрүү колхозуудтай хододоо бэшэг абалсалгаар, научна сотруднигуудай хүдөө гаралгаар,колхозно полинууд дээрэ олон тоото туршалгануудые хэлгээр бэшэ, мүн селекционернүүд-туршалга хэгшэдтэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэртэй, агрономуудтай президент—академик Т. Д. Лысенкын өөрөө уулзалгаар эдэ халуун барисаануудаа бэелүүлэгдэдэг байна.

Һаяхан Куйбышевска областиин олон колхознигууд, агрономууд ба научна хүдэлмэрилэгшэд Трофим Денисович Лысенкоһоо зүбшэл абахаяа Москва ерэһэн байна. Энэ уулзалгые «Волжская коммуна» гэжэ областной газетэ үүсхэһэн байгаа. Газетэ болбол областиин түрүү колхозуудта, мал ажалай фермэнүүдтэ олоороо экскурси хэхэ ябадалые хоер һарын турша соо эмхидхэжэ байна. Колхознигууд бэе бэеынгээ дүй дүршэлые шудалнад. Түрүүшүүлэй делегаци болбол Каменскэ тала, Воронежско область ошожо, газартаряалангай ногоо тарилгата системые хараһан, шудалһан байха юм.

Трофим Денисович Куйбышевска областиин хореод делегадуудтай академиин конференц-зал соо уулзаба. Ерэгшэдэй дунда Социалистическэ Ажалай Геройнууд нүхэд Долгова болон Иващенко, Шевченкын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Самусь, «Красный партизан» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ульянов ба бусад бии.

Академик Лысенко болбол колхознигуудта олон практическа зүбшэлнүүдые үгэһэн ба мүнөө шиидхэхын тула ажаллажа байһан зарим проблемэнүүдтээ тэдэнэрые танилсуулһан байна. Академик хадаа һалаата шэниисын проблемэ тухай тогтожо хөөрөө.

— Манай ажахыда һалаата шэниисэ нэбтэрүүлгэ болбол тон шухала ба ашагтай байха юм, — гэжэ Трофим Денисович хэлэбэ.

Союзай европейскэ хубида таридаг шэниисын сортнууд гектарһаа 50—100 центнер ургаса үгэжэ шадахагүй байна. Тэдэ сортнууд колос соогоо үсөөн ороһотой байдаг, тиихэдэ хэрбээ нэгэ квадратна метртэ хэгдэһэн тарилгые үдхэдхөө һаа, шэниисэ хэбтэшэдэг байна. Энэ хадаа ургасые бага болгодог юм. Һалаата шэниисэ шэнгэнээр таригдадаг ба хэбтэдэггүй байна. Нэгэ квадратна метр соо ургаһан 200 колос хадаа гектарһаа 100 центнер ургаса үгэжэ шадаха байна. Юрын шэниисэнүүдые иимээр таряад байхада оройдоо 15 центнер ургаса үгэдэг байха юм.

Академик Лысенко болбол сибириинхидэй үльгэр жэшээгээр намарай шэниисые таряанай узуур дээрэ таридаг болохые куйбышевайхидта һайшаан дурадхаба. Иигэжэ тариһан шэниисэ хүйтэнһөө хохидодоггүй юм.

Куйбышевска областиин делегаци Москвада хэдэн хоног соо байха зуураа, академиин Горки-Ленинскэдэхи экспериментальна базада ошожо, мал ажалай фермэ, теплицэ ба лабораториинуудые хараһан байна.

(«Огонек» журналһаа).

Архинша Галсановай амыень мэдүүлхэ

(*„Б.-М. Үнэнэй“ тусхай корреспондентһээ*)

1946 оной намар «Заветы Ильича» колхоздо таряан тон ехээр адхаржа, үрилтэ гээлтэ боложо байхада Сада Галсанов тэндэ түрүүлэгшээр байгаа һэн. Тиигээд тарягаа гээлтэгүйгөөр хуряахын хойноһоо һаналаа табидаггүй, харин колхоз дотороо хэдэн олон бүлэг ангинуудые бии болгожо, хэрүүл хэлэ татажа, парторганизациингаа секретарьтай багтадаггүй байгаа. Тарянай гээлтэ гаргажа байһанайгаа түлөө Галсанов тиихэдэ партийна хатуу харюусалгада хабаадуулагдаһан юм.

Мүнөө, 1949 оной хабарай тарилгын үедэ Сада Галсанов өөрөөТориин тэрэ колхозой парторганизациин секретарь болошоһон һуужа байба. Энэ колхозой поли дээрэ агротехникэ эбдэгдэнэ, тарилгын хүдэлмэри айхабтар унжагайржа, удаажа байна. Гадна, «Заветы Ильича» колхоз малдаа эдюулхэ хилганашье үбһэгүй болошоо. Тинмэһээ адуу малынь тэнхээ тамираа гээжэ, нилээд олоороо үхэнэ. Ганса апрель соо 2 мори, 2 үхэр, 38 хони, 2 гахай үхэһэн байха юм. Малай үхэхэ ябадал болюулагдаагүй.

Иимэ байдалай тохеолдоод байхада, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй ба бүхы колхознигуудай анхаралые малаа абарха аршалха ябадалда дүүрэн хандуулха гээшэ партийна организациин, тэрээнэй секретарь Сада Галсановай арюун уялгань байгаа. Гэбэшье, нүхэр Галсанов энээн тухай һаналаа табихагүйһөө байтагай, харин урдынхидал адли хоб жэб хэлэжэ, колхозойнгоо түрүүлэгшые муушалжа, хүн зоной дунда хэлэ тараажа ябана. Олонитын-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Политическэ хөөрэлдөөнүүд, газетэ ба журнал уншалга үнгэргэгдэнэгүй. «Бурят-Монголой Үнэн» газетые колхознигуудай дунда захил эмхидхэхэ гэһэн даалгабариие партийн айкомһоо абаад, гэрэ хэрэгые эмхидхээгүй, зорюута таһалдуулһан байха юм.

Колхозойнгоо малажалай нимэ бэрхэтэй байдалда ороод байхада, Галсанов һанаа амар архидажа ябадаг. Тээсэгэн, ажалшадай депутадуудайТориин аймсоведэй гүйсэдком дээрэ энэ колхозой малажалай байдал тухай асуудал харагдаһан байгаа. Тэндэ Галсановшье байлсаа. Юуб гэхэдэ, Галсанов —парторганизациин секретарьһаа гадна, мориной-товарна фермые даажа байдаг юм. Аймгүйсэдкомой заседани дээрэ «Заветы Ильича» колхоздо айхабтар ехэнүүд дутуу дунданнуудай байһаниинь элирүүлэгдэжэ, тэдээнине яажа усадхаха тухай заабари колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ үгтэһэн байха юм. Тэдэ аймгүйсэдкомһоо бусаһан дары эдэ заабаринуудые бэелүүлхын орондо, харин колхозойнгоо кладовщик Цыремпилов ба Бургалтайн МТС-эй зарим хүдэлмэрилэгшэдтэй бүлэглөөд, Галсанов бүхэли һүниндөө архидаһан байха юм. Өөрынгөө ажалда иигэжэ хайша хэрэгээр хандажа байдагынь Бургалтай нютагта бултандань шахуу мэдэжэ болоо.

Артелиингээ адуу малые эзэгүй хаяад, архидажа ябадаг Сада Галсановта шанга хэмжээ абахаар саг тулаа.

Д. Лобсанов.

Колхозой зөөридэ зоргоороо орсно

Хэжэнгын аймагай Сулхариин Хүсөө гэжэ нютагта Доодо-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэ бии юм. Тэрэ фермын дэргэдэ Аюржана Борбоев гэгшэ колхозой гэшүүн бэшэ аад, промкомбинадай дархан ба ангуушан гээшэб гээд, хубиингаа ажалые хүгжөөжэ һуудаг.

Һаяшаг дурсагдагша колхозой залуухан моришон Цырен-Доржо Бабуевые үгэдөө оруулжа, хабарай тарилгада ябахаар амаруулагдажа байһан мориднһоонь нэгэ мори абаад, өөрынгөө хэрэгээр 4—5 хоногоор зайгуултан арилшаһан байха юм. Гадна үнгэрэгшэ жэлдэ Борбоев хадаа энэ колхозой нэгэ үнеэ капканда оруулжа гэмтээһэн аад, тэрэнэйгээ түлөө мүнөө хүрэтэрөө харюусаадүй байха юм.

Гадна, колхозой газар дээрэ жэл бүри үбһэ сабшаад, тэрэнээ колхоздонь худалдадаг зантай. Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ худалдаһанай түлөө Молотовой нэрэмжэтэ колхозһоо 3 эрье хониень абаһан байна.

Мүн хуһа бургааһа зоргоороо отолжо шаргын үргэ матаад, колхозуудта үнэтэйгээр худалдадаг.

Колхозой сабшалан зоргоороо сабшаад, үбһыень гэдэргэнь худалдадаг, мори харыень дурааараа унаад угы болошодог Борбоев гэгшыи амыень татахаар болоо.

Ц. Токтохоев.

МҮНӨӨДЭР—БОЛЬШЕВИСТСКЭ ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

ХЭБЛЭЛ ГЭЭШЭ ҮДЭРӨӨР БЭШЭ, ХАРИН ЧАСААР УРГАЖА БАЙХА ЕҺОТОЙ

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Нүхэр Сталинда үгэһэн үгэдөө хүрэхэбди

Большевистскэ хэблэлэй үдэрые [illegible] урда жэлнүүдтэ тэмдэглэхэ[illegible] олониитэ уншагшад, хүдэлмэри[illegible] ба хүдөө бэшэгшэдэй зүгһөө [illegible]ай «Бурят-Монголой Үнэн» [illegible]тын редакцида олон һанам[illegible]ба хүсэлнүүд ородог байгаа. [illegible] һанамжа ба хүсэлнүүд манай [illegible]тын 25 жэлэй ойн урда тээхи [illegible]нүүдтэ илангаяа олоор ородог [illegible]

[illegible]дэнэр хадаа газетынгээ хуудада[illegible] дээрэ һалбаран бадарһан Бурят-[illegible]гол республикынгаа ажахы ба [illegible] культурын бүхы һалбаринуудай [illegible]н хүгжэлгые, орон доторой ба [illegible]адын һонинуудые үргэн ехээр, [illegible] дэлгэрэнгыгээр харуулхые, га[illegible]нгээ хэлые олониитэ уншагшад[illegible]бүри ойлгосотой, тодо һонор бол[illegible]ые, шэнэ үгэнүүдые тайлбарил[illegible], олониитэ уншагшад, хүдэлмэ[illegible]эн ба хүдөө бэшэгшэдтэй хол[illegible] барисаагаа бүри үргэдхэхэ ба [illegible]жүүлхые хүсэдэг байгаа.

[illegible]дэ һанамжа ба хүсэлнүүдые ма[illegible] газетын редакционно коллектив [illegible]унаар угтажа, тэдэниие ажал [illegible]г дээрээ бэелүүлхэ талаар бага [illegible]э хүдэлмэри хэһэн байха юм.

[illegible]еспубликын ажахын бүхы һалба[illegible]удтахи хүгжэлтэ, культура ба [illegible]усствын һалбаран бадаралга, [illegible] доторой ба гадаадын һонинууд [illegible] үргэнөөр харуулагдана.

[illegible]ншагшадта бүри ойлгосотой бол[illegible]ын түлөө материалнууд тодо һо[illegible]оор ба тобшоор бэшэгдэдэг бо[illegible]. Гадна газетэ[illegible]мнай томо шриф[illegible] хэблэгдэнэ. Ойлгогдохогүй шэ[illegible]үгэнүүдые тайлбарилжа үгэхын [illegible]лгоор «Манай словарь» гэжэ [illegible]ан түсгаар толилогдодог болоо. [illegible]магуудай ажабайдалые үргэнөөр [illegible]улхын ба хүдөө бэшэгшэдэй [illegible]еспонденциүүдые гүйсэдөөр хэ[illegible]эхын тулада «аймагуудай һонин[illegible]», «тобшо һонинууд» хододоо [illegible]логдоно.

[illegible]анай газетэ олониитэтэй холбоо [illegible]саагаа улам үргэдхэжэ ба бэ[illegible]үүлжэ, үдэр бүриингөө хүдэл[illegible]дэ олон тоото хүдэлмэришэн ба [illegible]ө бэшэгшэдтээ түшэглэдэг бай[illegible] Редакцида ородог бэшэгүүдэй [illegible]-50 бэшэгүүдэй ородог болоһон [illegible]р, дээрэ хэлэгдэһэниие гэршэлнэ.

Мүнөө советскэ арад дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргэхын түлөө шиидхэхы шанартай баатарлиг тэмсэл ябуулжа байна. Завод, фабрика, колхоз, совхоз, МТС бүхэндэ арбилалтын түлөө, эрхим шанартай продукциин түлөө, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүлэн улам ехээр бадаржа байна.

Арадай энэ гайхамшагта хүдэлөөндэ эгээ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, арад түмэниие хүтэлэн ябаха гээшэ манай газетэнүүдэй хүндэтэй зорилго мүн. «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ энэ хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгоео амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Гэхэ зуура редакциин хүдэлмэридэ нилээд олон дутуунууд бии. Манай уншагшадай ба эдэбхитэдэй зарим хүсэл һанамжанууд үшөө дүүргэгдээгүй байха юм.

Гадна, манай газетые олониитын дунда тараалга зарим аймагуудта хангалтагүйгөөр табигдаһан ба политическэ хүдэлмэридэ һулаар хэрэглэгдэдэг байна. «Б.-М. Үнэн» газетэ тараалгые һайжаруулха талаар нютагай партийна, советскэ органууд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй. Манай хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Газетын 25 жэлэй ойн баярай суглаанда хабаадагшадай зүгһөө арадуудай вождь агууехэ Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо манай хүдэлмэридэ үшөө бии байһан дутуу дунданууды ойрын сагта усадхаха, дайнай һүүлэй сталинска табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ба манай орондо коммунизмын илалтын түлөө советскэ арадай тэмсэлдэ коллективнэ эмхидхэгшэ, пропагандист ба агитатор байһан манай газетын үүргые үшөө бүри дээшэнь үргэхэбди гэжэ найдуулһан байнабди. Энэ нарин нангин тангаригаа эрхимээр дүүргэхын тула манай редакциин коллектив, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд бүхы хүсөөрөө тэмсэнэ, саашадаашье тэмсэхэ байна. Нүхэр Сталинда үгэһэн үгэдөө хүрэхэбди.

„ПРАВДА“

Арадуудай наран Москвагай
Армар доронь түрэнэш,
Ашаата эсэгэ Сталинайнгаа
Сэсэн заабаряар ябанаш,

Түрэй толоной хираалжа
Үлэр боломсоор, «Правда»,
Ашаата хурдан составуудаар
Дарбан тээшээ шуумайнаш.

Агуу Ленин—Сталинай
Арюун тугые мандуулан,
Большевистскэ үнэниие тараагша,
Бултанда түрэл «Правда».

Буурал Кавказай садоводууд
Булгата Сибириин малшадууд,
Хүндэтэ «Правда» айлшанаа
Хүлеэн байжа угтанад.

Газар бүриин ажалшад
Гар дээрээ дэлгээжэ,
Асарһан үгэ бүхэниие
Анхаран зүрхэндөө хадуунал.

Агуу Ленин—Сталинай
Арюун тугые мандуулан,
Большевистскэ үнэниие тараагша,
Бултанда түрэл «Правда».

Ч. Дамбаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бурят-Монголой Үнэн» газетые уншагша, Долгор Жалсанова.
М. Минеевэй фото.

Газетэ—малшад бидэнэй ойрын нүхэр

Эндэ һаяхан манай корреспондент Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон, газетэ захигша Долгор Жалсановатай хөөрэлдэбэ.

— Газетэ танда ямар туһа үзүүлнэб?

— Би «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ жэл бүхэндэ захижа, уншадаг байнаб. Энэ газетын хуудаһанууд дээрэ толилогдоһон материалнууд, илангаяа түрүү малшадай дүй дүршэл ба специалистнуудай зүбшэлнүүд бидэ малшадта нилээд туһа үзүүлдэг байна.

— Хонин дээрэ хүдэлмэрилһөөр үнинэй гут?

— Би арба гаран жэлэй туршада колхозойнгоо хонин ажал дээрэ хүдэлмэрилнэб. Энэ үе соо хонин һүрэгэйм тоо толгой жэл ерэхэ бүри олошорно.

Недондс жэлдэ 276 хонинһоо 296 хурьга абажа, түлнүүдыень бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байгааб. Тиигэжэ хараалагдаһан түсэбөө 100 гаран процент дүүргэжэ шадаа һэм.

Энэ жэлдэ харууһалжа байһан 312 эхэ хонинһоо 352 хурьга абаха зорилготойб. Мүнөө хонидни олоороо түрэжэ эхилээ.

— Танда ямар хүсэл байнаб?

— «Бурят-Монголой Үнэн» газетэдэ саашада саг үргэлжэ юрын колхознигуудай ойлгомоор простой хэлэн дээрэ специалистнуудай зүбшэл болон республикын түрүү малшадай, илангаяа хонишодой дүй дүршэлые толилжо байхыень хүсэнэб

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНИИЕ“ ТАРААЛГАДА

Колхозуудай правленинүүд туһалха ёһотой

«Бурят-Монголой Үнэн» газетэ байгуулагдаһанһаа хойшо 25 жэл үлүүтэй боложо байна. ВКП(б)-гэй Обкомой ба республикын правительствын орган бологшо газетэ болбол бурят-монгол арад зонтой, тэдэнэртэ ойлгосотой хэлэн дээрэнь үдэр ба час бүхэндэ хөөрэлдэхэ, тэрэниие манай орондо коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ, тэрэниие өөрынгөө социалистическэ Эхэ орондо үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ ябадалдань большевистскэ партида туһална.

Гэхэ зуура, зарим колхозуудта ябуулагдажа байгаа политическэ хүдэлмэридэ энэ газетэ тон багаар хэрэглэгдэнэ.

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство болбол «Бурят-Монголой Үнэн» газетын тараалгые шангадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ тоолоно. Юуб гэхэдэ, газетэ хадаа гансахан улаан булангууд ба клубуудта хүргэгдэхэһөө гадна, малажалай фермэ ба гүүртэ бүхэндэ, колхознигууд бүхэндэ хүргэгдэхэ ёһотой. Тэрэнэй тулада Министерство болбол колхозой правленийн заседанинуудые үнгэргэжэ, газетэ тараагшадые томилхые, газетэ захиха ябадалдань зарим колхознигуудта туһалхые һайшаан дурадхана. Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тулада «Бурят-Монголой Үнэн газетын 25 жэл» гэжэ һаяхан хэблэгдэжэ гараһан номые хэрэглэхэ хэрэгтэй.

В. Дубровский, БМАССР-эй хүдөө ажахын министр.

Полевой стандахи ханын газетэ

Сутайн сельсоведэй (Мухаршэбэр) Молотовой нэрэмжэтэ артелиин № 3 бригадын ханын газетын түрүүшын номер эртын культурын тарилга эхилһэн үдэр гараһан байна.

Тарилга эхилэлгэ хадаа колхозой ажабайдалда баясхалантай событи мүн. Тарянажалай бригадын ажабайдалда болоһон энэ баярай үдэртэ тудуулжа энэ газетэ гараһан байна. Энэ газетэ хадаа Ц. Чимитовэй бригадын дэргэдэхи партгруппын ажабайдалые харуулна. Коммунист Жамсо Дармаев үндэр ургасын түлөө тэмсэлые толгойлон ябана. Тэрэнэй звено — үндэр ургасын звено юм. Полидоо булганһаа түрүүлжэ гараа. Дармаев түбхын түрүүндэ газарай хүрьһэнэй шиир нойтые алдахагүй гэжэ шиидэһэн байгаа. Тэрэнэй тулада эртын борнойлолго хээ һэн. Бүхы бригадань тэрээнһээ жэшээ абажа, газараа дуурьыень хаһа саг соонь борнойлһон байха юм.

Партгруппа болбол коммунист Жамсо Дармаевай түрүү дүй дүршэлые бригадынхидай бүгэдын шадабари болгохын тулада наринаар шэнжэлнэ.

Звеньевод Жамсо Дармаев эрхим һайн таряашан байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг. Тэрэ хадаа колхознигуудтай нүхэрэй еһоной халуун хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, тэдэниие хүмүүжүүлдэг ба һургадаг юм. Полевой станиинь радиотой. Жамсо Дармаев сүлөөтэй сагтаа «Родина» гэжэ радиоприемнигой хажууда ерэжэ, хамтаараа радио шагналга эмхидхэжэ байхыень нэгэтэ бэшэ хаража болохо юм. Ж. Дармаев болбол почтын ерэн сасуу газетын һонин һонин статьянууд-ба зүйлнүүдые хүнүүдтэ уншажа үгэдэг, Эхэ оронойнгоо туйлаһан гайхамшагта амжалтануудые, мүн уласхоорондын ажабайдалда болоһон событинуудые тэдэндэ хөөрэжэ үгэдэг байна. Коммунист Дармаев большевистскэ үнэн, үгөөрөө ба ажал хэрэгээрээ үндэр ургасын түлөө тэмсэжэ, өөрынгөө үльгэр жэшээгээр колхозно баян дэлгэр байдалай түлөө, манай агууехэ социализмын державын улам саашаа хүржэн һалбархын түлөө тэмсэлдэ олониитые зоригжуулна.

Эдэ бүгэдэ тухай группарторг Л. Санжиракшиевай статья соо хэлэгдэһэн байна.

Газетэдэ группарторг, бригадир, сеяльщик ба плугшад эдэбхитэйгээр хабаадана.

Бригадир Чимитов наһажаал колхознигууд Д. Цыбикдоржиев, Б. Цыбиков, Н. Очиров ба С. Доржиев гэгшэдэй эрхим ажал тухай бэшэһэн байна. Тэдэнэр хадаа өөһэдөө һайнаар ажаллахаһаа гадна, баян дүй дүршэл ба дадалаа залуушуулда хододоо дамжуулан үгэдэг байха юм. Тэдэнэр болбол өөһэдынгөө үүсхэлээр полевой станайнгаа дэргэдэ жэшээтэ һайн кухни ба столово түхеэрһэн байна.

Бригадын газетэдэ сеяльщица Дуулма Гунгаровагай удха һайнтай бэшэгтолилогдоһон байна. Тэрэ хадаа майн 1-эй хүндэлэлдэ зориулагдажа дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе үүсхэнэн байгаа. Тэрэ газетэдэ иигэжэ бэшэнэ:

«Һайндэрнүүдээ үйлэдбэриин бэлэгүүдээр угтаха ябадал бүхы советскэ арадай, тэрэ тоодо бидэ колхознигуудай эрхим заншал болоһой. Бригадамнай тарилга хэжэ эхилээ. 70 га газар гүйсэд элдүүрилэгдэбэ. Манай зорилго хадаа 359 га дээрэ бүхы культурануудаа, тэрэ тоодо 210 га дээрэ эртын культурые түргэнөөр тарижа дүүргэхэ ябадал болоно.

Мичуринско-лысенковскэ түрүү агротехникые нарин сахихабди!»

Редколлегиг болбол бригадынгаа ханын газетын ээлжээтэ номерые бэлэдхэжэ ороо. Энэ номерынь звеньевой Ринчин Цыбиковэй хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые харуулха юм.

Полевой стан дээрэ лекци ба элидхэлнүүд үнгэргэгдэнэ.

Энэ бригада дээрэ үндэр ургасын түлөө тэмсэл эршэтэйгээр ябуулдаг дажа байна. Энэ тэмсэлые бригадын партгруппа ба тэрэнэй газетэ толгойлно.

И. Тугутов.

Эхэ орондоо баясхалан хүргэнэб

(Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн 67 наһатай Балдан Цыбиков гэгшын хөөрөөнһөө)

Урдань, минии бага наһатай ябахада ямаршье һонин ном ба газетэ гэжэ байгаагүй. Уншажа шадаха хүншье үгы байгаа бшуу. Тиихэдэ гансахан лэ баяд ноедой хүбүүд һургуулида һуража шадаха зэргэтэй байгаа бэлэй. Үгытэй ядуу хүнэй хүбүүд басагад баяд ноедой барлаг болоһоор харанхы балар зандаа хосордог һэн.

Харин Октябрьска социалистическэ революциин ба Ленин — Сталинай сэсэн мэргэн национальна политикын ашаар Советскэ Союзай бүхы арадууд өөһэдынгөө хэлэн дээрэ ном бэшэгтэй, газетэтэй, эрдэмтэй, культурна ажабайдалтай болоо. Манай Бурят-Монгол республика һалбаран мандажа байгаа түрүү ба культурна республикануудай зэргэдэ ябана. Мүнөө манай хүнүүд үндэһэн хэлэн дээрээ политическэ ба уранзохеолой номуудые, газетэ, журнал уншадаг болоо. Тиигэжэ бүхы орон доторхи ба гадаадын һоннинуудые дуулдаг болоообди. Би үнөө олон жэлдэ ажаһуужа, советскэ оронойнгоо улам хүсэтэй, улам культурна болөхые харахые хүсэнэб. Иимэ һайхан байдалые бидэндэ олгоһон агууехэ Эхэ орондоо хэблэлэй һайндэрөөр дашарамдуулан баясхалан хүргэнэб.

Большевистскэ хэблэлэй үүргэ тухай Ленин—Сталинай заабари

Манай агууехэ вождьнор Ленин—Сталин болбол большевистскэ хэблэлые аймшаг тай ехээр сэгнэдэг ба [illegible]ниие байгуулһан юм.

Хүдэлмэришэн ангиин болоод тэ[illegible]эй партиин урда байһан зорилго[illegible]ые шиидхэхын тула Ленин—[illegible]лин болбол газетэдэ ходоодоо [illegible]адаг байна.

Үлөө «экономизмда» эсэргүүсэн [illegible]сэжэ байха үедөө Ленин хадаа [illegible]етэдэ хандаа һэн. «Экономист-[illegible]да» эсэргүү, пролетариадай бэеэ [illegible]ай политическэ парти бай[illegible]ахын түлөө тэмсэхын тула Ленин [illegible]бол ниитэ ородой легальнабэшэ [illegible]ссистска томохон газетэ бай[illegible]ха гэжэ бодоһон байха юм. Энэ [illegible] Ленин хадаа ниитэ ородой ле[illegible]набэшэ газетэ байгуулха ябада[illegible] ородой революционно марк[illegible]нуудай гол зорилгонь гээшэ гэ[illegible]оолодог һэн.

[illegible]1900 оной декабриин 11-дэ «Иск[illegible] газетын нэгэдэхи номер гараба. [illegible] номеройнгоо «Манай хүдэлөө[illegible] гол шухала зорилгонууд» гэжэ [illegible]үү бэшэг соо «Искра» газетын [illegible] зорилгонууд тухай Ленин эли [illegible]оор хэлэһэн байна.

[illegible]Ленин болбол пролетариадай эм[illegible]тэй, бата бэхи парти байгуулха [illegible]лго «Искрын» урда табиһан [illegible]на. Иимэ партигүйгөөр хүдэлмэ[illegible]эн анги хадаа өөрыгөө болоод [illegible] арадые политическэ ба эконо[illegible]ска богоолшолгоһоо сүлөөлхэ гэһэн агууехэ түүхэтэ зорилгоео бэелүүлжэ шадахагүй һэн.

Ленин хадаа «Искра» газетын үүсхэгшэнь ба эмхидхэгшэнь, тэрээнэй идейнэ зоригжуулагшань ба бодото ударидагшань байһан юм.

«Юунһээ эхилхэб?» гэжэ Ленинэй гайхамшагта статьянь 1901 оной май һарада «Искрын» дүрбэдэхи номертонь гараба.

Энэ статья соо марксистска парти байгуулхын ленинскэ гениальна түсэбэй тухайламжа үгтэһэн байна. Энэ статья соогоо Ленин болбол ниитэ ородой революционно марксистска газетые гайхамшагта һайнаар тодорхойлһон юм.

«Газетэ болбол коллективнэ пропагандист ба коллективнэ агитатор байбашье һаа, мүн баһа коллективнэ эмхидхэгшэ гээшэ» гэжэ большевигүүдэй партиин хэблэлэй үүргые энэ статья соогоо Ленин классическаар тодорхойлһон байха юм. Ленинэй энэ заабаринь большевистскэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд бүхэнэй хүдэлмэриин үндэһэ һуурынь болсожо үгэдэг гээшэ.

«Искра» газетын хэблэгдэжэ эхилһэнэй хойто жэлдэ 1901 оной сентябрь һараһаа нүхэр Сталинай байгуулһан «Брдзола» гэжэ легальнабэшэ газетэ грузинска хэлэн дээрэ бакинска типографи соо гарадаг болоһон байха юм. Энэ газетэ хадаа «Искра» газетын һүүлдэ Россида эрхим марксистска газетэ һэн. Тус газетэ болбол ленинскэ «Искрын» идеянүүдые хэлбэришэгүй эридшууд нэбтэрүүлэн ябуулдаг байгаа.

«Брдзолын» нэгэдэхи номерто газетын үүргэ болоод зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, «газетын эгээл түрүүшын уялгань — хүдэлмэришэн олониитэдэ али болохоор дүтэ байха, тэрээндэ саг үргэлжэ нүлөө үзүүлжэ байха арга боломжотой байха, тэрээнэй ушар еһоо мэдэхэ ба хүтэлбэрилхы центрынь байха», «хүдэлмэришэнтэй дайралдаһан юумэн бүхэниие научна социализмын туяагаар гэрэлтүүлхэ ябадал болоно» гэжэ нүхэр Сталин тэмдэглэлһэн юм.

«Брдзола» хадаа Кавказда ленинско-искровскэ шэглэлэй революционно түрүүшын газетэ мүн. «Брдзола» болбол марксизмын түлөө, Ленин — Сталинай идеянүүдэй түлөө халуун шангаар тэмсэгшэ һэн. «Брдзола» хадаа «Искра» газетэдэл адляар пролетарска бата бэхи партиин түлөө, ниитэ-политическэ агитацида социал-демократическа организацинуудай орохын тула тэмсэдэг байгаа. Энэ газетэ болбол хүдэлмэришэн ангиин революционно политическэ тэмсэлэй пропагандистнь ба эмхидхэгшэнь байһан юм.

«Брдзолын» бии болоһониие ленинскэ «Искра» халуунаар дэмжээ һэн.

Революционно ажал ябуулгынгаа түрүүшын алхамуудһаа эхилэн, нүхэр Сталин болбол хэблэлэй аша туһа, хүсэ шадалые гүнзэгыгөөр сэгнэһэн байна.

1903 оной март һарада «Брдзола» болбол армянска социал-демократуудай орган «Пролетариат» гэжэ газетэтэй нэгэдэһэн байна. «Борьба пролетариата» гэжэ нэрэтэй энэ шэнэ орган хадаа нүхэр Сталинай ударидалга доро хэблэгдэдэг байһан ба партиин III съезд татахын тула тэмсэлдэ ехэхэн үүргэ эзэлһэн юм.

1905 оной ноябрьда Тифлистэ «Кавказский рабочий листок» гэжэ үдэр бүри гарадаг большевистскэ легальна (нюусабэшэ) газетэ гаража эхилбэ. Тэрэ газетые нүхэр Сталин хүтэлбэрилдэг һэн. Тус газетэ болбол номерһоо номер бүри политическэ тэмсэлэй зорилгонуудые ойлгуулдаг ба олониитые зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэдэг һэн.

1908 оной февральда «Социал-демократ» гэжэ РСДРП-гэй официальна центральна органой байгуулагдахада, тэрэнэй хүдэлмэридэ нүхэр Сталин эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Нүхэр Сталинай статьянууд, илангаяа «Кавказһаа эльгээһэн бэшэгүүд», «Социал-демократда» хэблэгдэжэ, партиин түлөө, ликвидаторнууд болон троцкизмда эсэргүү тэмсэлдэ ехэхэн үүргэ эзэлһэн байха юм.

1909 ондо нүхэр Сталин «Тифлисский пролетарий» гэжэ большевистскэ газетэ Тифлистэ байгуулба. Меньшевигүүд - ликвидаторнуудта эсэргүүсэн, нүхэр Сталин болбол партийностиие пропагандировалхын түлөө, олониитэ зониие эмхидхэхын ба зоригжуулхын түлөө хэблэлые ашагладаг һэн.

Нүхэр Сталин Вологодско губернидэ сүлэгдэһэнөө 1912 оной февраль һарада тэрьелжэ Петербург ерээд, «Звезда» газетые хүтэлбэрилнэ. Лена мүрэн дээрэхи событинууд тухай, Гүрэнэй IV думада һунгалтын кампани ябуулга тухай хэдэн статьянуудые энэ үедэ нүхэр Сталин «Звездада» бэшээ һэн. Нүхэр Сталинай статьянууд олон түмэн арад зониие большевигүүдэй партиие тойруулан эмхидхэдэг ба боложо байгаа ангиин тэмсэлэй удхашанарые эли тодоо ойлгуулжа үгэдэг һэн.

1912 оной майн 5-да «Правда» гэжэ олониитын большевистскэ газетын нэгэдэхи номер гараһан байна. «Правда» хадаа Ленинэй заабаряар, Сталинай үүсхэлээр байгуулагдаа һэн.

Ленин—Сталинай хүтэлбэрилдэг «Правда» болбол манай партиин түүхэдэ аймшаг тай ехэ үүргэ эзэлһэн байна.

«1912 оной «Правда» хадаа 1917 ондо большевизмын илахын тула үндэһэ һуури табилга мүн»,—гэжэ нүхэр Сталин «Правдын» 10 жэлэй ойн үдэр бэшэһэн байха юм.

Февральска революциин һүүлдэ Ленин—Сталин болбол «Правдые» хамтадаа хүтэлбэрилһэн юм. Түүхэтэ энэ үедэ «Правда» хадаа олониитэ зониие социалистическэ революциин түлөө тэмсэлдэ бэлэдхэхэ партиин гол шухала зэбсэгынь, марксизм-ленинизмын дайсадта эсэргүүсэн тэмсэхэ зэбсэгынь мүн байгаа.

Ленин—Сталинай гартань хэблэл болбол большевистскэ партиие байгуулхын түлөө ба пролетариадай диктатура тогтоохын түлөө тэмсэлэй тон шухала зэбсэгынь байһан юм.

Октябрьска революциин илаһанай һүүлдэ хэблэл хадаа социалистическэ байгуулалтын эмхидхэхы хүсэниинь болоһон байна. Хэблэл болбол социалистическэ байгуулалтын зэбсэг мүн гэжэ Ленин 1918 ондо зааһан байна.

Газетэ болбол социалистическэ байгуулалтын зэбсэг гээшэ гэжэ нүхэр Сталинные хододоо заадаг гээшэ. Олониитэ зониие коммунистическэ еһоор хүмүүжүүлхые нүхэр Сталин Лениндэл адляар һургадаг.

Нүхэр Сталин болбол хэблэлэй үүргые гайхамшаттайгаар иигэжэ тодорхойлһон байха юм гэбэл:

«Хэблэл хадаа хүдэлмэришэн ангитайгаа үдэр бүри, час бүри өөрынгөө хэрэгтэй хэлэн дээрэ хөөрэлдэжэ байдаг партиин иматтал нэгэ зэбсэгынь мүн. Парти ба анги хоерой хоорондо духовно холбоо барисаае байгуулха ондоо арга гэжэ, тиимэ уяхан аппарат гэжэ дэлхэй дээрэ үгы юм».

Энэ тодорхойлолго соо партийность, үндэр идейность, олониитэй холбоотой байха ябадал гэжэ мэтын большевистскэ хэблэлэй гол шухала принципүүд богонихоноор ба эли тодоор бэшэгдэнхэй.

Большевизмые байгуулаашад Ленин—Сталин болбол энэ тон хурса зэбсэгые коммунизмын аша туһада яажа ашаглаха тухай болоод революционно публицистикын, хэблэлэй пропагандын ба агитациин гайхамшатта жэшээ харуулна. «Искра» ба «Брдзолын», «Звезда» ба «Правдын» хуудаһанууд болбол партийна газетые яажа хэблэжэ байха тухай гайхамшагта эли тодо жэшээ хододоо болохо юм

Ц. Будаев.

А. С. ПУШКИН

ХУУРСАГША

Үтэлһэн юртэмсын буурал ба хуурсагуудые үдэр бүридэ харана бэшэ аалди? **ДЕРЖАВИН.**

«Наһа бараһан Иван Петрович Белкинэй повестьнууд» гэжэ А. С. Пушкинай зохеолнуудай зарьманиинь оршуулагдажа, манай газетэдэ хэблэгдэн гараха байна. Мүнөөдэрэй номерто «Хуурсагша» гэжэ повестьһоо отрывок толилбобди. Үргэлжэлэлынь хожом гараха.

Хуурсагша Адриан Прохоровой һүүлшын юумэ хүмэнь, үхэһэн хүниие хүдөөлүүлдэг тэргэ дээрэ тээгдэжэ, зэргэшээ хоер туранхай моридынь Басманнаһаа Никитскэ үйлсэ тээшэ дүрбэдэхеэ зүдхэжэ ошобо; тэндэ хуурсагша өөрынгөө гэр бүлэтэй хамта нүүжэ ошоһон байгаа. Лавкаяа хаажа, гэрни худалдагдаха ба түлөөһэтэйгөөр байрада үгтэхэ юм гэһэн соносхол тэрэ хүн харшынгаа үүдэндэ хадажархеод, шэнэ гэртээ орохо гэжэ ябагаар гэшхэбэ. Хэзээ үнинһөө хойшо дурыень хүргэһэн аад, мүнөө одоошье, горьтойхон мүнгөөр худалдажа абаһан өөрынгөө шара гэр тээшэ дүтэлжэ ябахадаа, хуушанай хуурсагша сэдьхэлэйнгээ баясаагүйе гайхан мэдэрнэ. Танил бэшэ гэрэйнгээ богоһо алхан орожо ерээд, өөрынгөө шэнэ байра соо отог-оргой байхыень харахадаа, арбан найман жэл соо хамаг бүхы юумэнь тон нарин гуримтай байдаг хуушарһан муу гэрээ һанахадаа, һанаа алдаба. Удангүй гуримтай болгодоо һэн: бурхантай гунгарбаа, амһартатай шкап, стол, диван болон орониинь ара талын таһалгада тус тустаа булангуудые эзэлбэ; эзэнэй өөрынь зөөри хэрэгсэлнүүд: элдэб үнгын шэрэтэй ба олон янзын хэмжүүртэй хуурсагууд, мүн тэрэшэлэн шаналан уйдахадаа үмдэдэг, мантинуудтай ба факелнуудтай шляпануудынь кухни соо ба айлшадай бууха таһалга соо һуури эзэлбэ. «Эндэ простой болон шэрдэмэл хуурсагууд худалдагдадаг ба бүлөөр бүрхөөгдэдэг, мүн тэрэшэлэн баряад бусаахаар үгтэдэг ба хуушан хуурсагууд һэльбэн заһагдадаг байна» — гэжэ бэшэһэн аад, шанха руунь харуулжа бариһан факелтай, парайлха болоһон Амур бурханай дүрсые харуулһан гаршаг ворота дээрэнь хадаатай байгаа. Басагад өөһэдынгөө таһалга хүдар оробод, Адриан байраяа тойрожо хараад, сонходоо һууһан бэеэрээ, самовар табигты гэжэ захирба.

Шекспир ба Вальтер Скотт гэгшэд хоюулан өөһэдынгөө зохеолнууд соо хуурсаг булагшадые айхабтар соргой солбон ба егтошо наадаша хүнүүд шэнгеэр харуулаа һэн гэжэ болбосоронгы уншагшад мэдэхэ байха, тэдэнэр иигэжэ нүгөө тээшэнь бэшэжэ харуулхадаа бидэнэй һанал бодолые ехээр гайхуулха гэһэн байгаа. Үнэн юумые хүндэлдэг байһан хадаа бидэнэр тэдэнһээ жэшээ абажа шадахагүй, харин манай хуурсагшын зан абари гээшэ тэрэнэй өөрынь хэдэг барга бүдүүн ажалтай угаа бэрхээр таараха байһан юм гэжэ мэдэрхэ баатай болоһобди. Адриан Прохоров гэгшэ бодолгото болоһон уруу-дуруу зантай байгша һэн. Тэрэ хүн хэзээ дуугай байдаггүй һэм гэхэдэ, газаагуур ябажа байһан хүнүүдые хэхэ юумэгүй басагадайнгаа сонхоороо хаража байхыень барихадаа, тэдэниие харааха һургахын тулада гэхэ гү, али өөрынгөө зохеолнуудай түлөө хубигүйдэһэн (заримдаа бүри сэдьхэлээ ханаһаншье) хүнүүдһээ хэтэрхы ехэ үүнэ сэн эрихын тулада гансал тиихэдэ дуугардаг һэн. Иигээд мүнөө Адриан сонхо дороо һуужа долоодохи аяга сайгаа уужа байхадаа, өөрынгөө зангаар уйдхарта бодолгодо дарагдаһан байба. Тэрэ хадаа алба тушаалһаа гараһан бригадирые хүдөөлүүлжэ ябахадаа эгээ заставын дэргэдэ, нэгэ неделиин саада тээ, аадар бороондо сохюулһан тухайгаа бодожо һууба. Тэрэ аадарһаа болөжо олон мантинуудынь агшаһан, олохон шляпануудынь уршылдашаһан байгаа. Зайлашагүй гарзада орохоо байһанаа мэдэнэ, юундэб гэхэдэ, хуурсаг шэмэдэг хэзээ үнинэй хэрэгсэлнүүдынь хуушаржа, даншье ахир тулюур болоһхой. Тиигээд үхэхэ дүтэлһөөр аяар жэл тухай боложо байһан үтэлһэн купчиха Трюхинагай үхэхэдэ, гарзаяа бүтүүлхэб гэжэ найдадаг һэн. Теэд Трюхина гээшэнь Разгуляйда үхэхэ байһан хадань, Прохоров болбол тэрэ хүгшэнэй гэртэхин өөһэдөө найдуулһаншье һаань, иимэ холо газарта намда хүниие эльгээхэһээ залхуураад, дүтэ байһан подрядчигтай наймаа хэлсэгшэ ааг гү гэжэ айдаг байгаа.

Гөнтэ үүдыень гурба дахин франмасочско сохилгоор[1]) тоншоходонь, мүнөө бодолгото болоошонь таһалдуулагдаа бэлэй. «Хэн бэ, тэндэ?» —гээд хуурсагша асууба. Үүдэн нээгдэжэ, немец-ремесленник гэжэ харамсаараа танихаар хүн таһалга хударуунь орожо ерээд, хүхюун шарайгаар хуурсагша тээшэ дүтэлгбэ. «Хүлисэгты, инаг хүршэмни, — гээд мүнөө болотор бидэнэй эчеэдэһээ хүрэнгүй шагнажа болодоггүй, тиимэ ород хэлээр дуугарба — би танда һаад хэһэн хадамни, хүлисэгты... би тантай түргөөр танилсаха хүсэлэнтэй байгааб. Би сабхишан гээшэб, минии нэрэ Готлиб Шульц, би хадаа танайхиһаа нэгэ улица алгад, тээ-тэрэ танай сонхонууд тушаа байһан бишыхан гэртэ һуудаг хүм. —Үглөөдэр би өөрынгөө сагаан мүнгэн түрэ хэхэмни гээшэ, би таниие болоод танай басагадые манайда хүрэжэ танил тала хүнүүд шэнгеэр обедлэхые гуйха байнаб, —гэбэ. Энэ уряалынь һайнаар хүлеэгдэн угтагдаа. Хуурсагша хадаа сабхишые һуужа нэгэ аяга сай уугыт гэбэ, тиигээд Готлиб Шульцыг сэхэ зантай байһан хадань, тэдэ хоер удангүй хани һайнаар хөөрэлдэжэ ороо. «Тамнай хэр зэргэ наймаа хэнэ гээшэбта?» — гээд Адриан асууба. —Э-хе-хе,— гээд Шульц харюусана, — тиигэниигэн гэжэ даа. Гомодохо аргамгүй. Минии товар танайхидал адли бэшэ ааб даа: амиды хүн сабхигүйгөөршье ябажа шадаха, теэд үхэһэн хүн хуурсаггүйгөөр байдаггүй» —Яахын аргагүй үнэн даа,—гээд Адриан ажаглаба; — Зүгөөр амиды хүн сабхи худалдажа абаха зөөригүй байгаа һаа, хүл нюсэгөөршье ябадаг, бү сухалдаарай; тиихэдэ гуйранша хүн үхэбэл өөртөө хуурсаг миин абадаг». Иигэжэ байжа тэдэ хоерой хөөрэлдөөн үшөө нэгэ хэды саг соо үргэлжэлбэ; һүүлдэнь сабхишан хүл дээрээ бодоод, өөрынгөө уряалые дахин дабтаһан бэеэрээ хуурсагшынхиһаа гаража ошоо.

Үглөөдэрынь эгсэ арбан хоер часта хуурсагша ба тэрэчэй басагад һая худалдажа абаһан гэрэйнгээ калиткаар гараад, хүршындөө ошохо гэжэ мордобо. Адриан Прохоровой ород кафтан тухайдашье, Акулина Дарья хоерой европейскегоеолто тухайдашье бэшэхэгүй байнаб, иихэдээ би энэ ушарта мүнөөнэй романистнуудай абаһан зан-шалһаа сухарихамни гээшэ. Гэбэшье, хоер басагад шара шляпануудые ба улаан гуталнуудые үмдэһыень ажаглабал үлүү болохогүй бэзэ гэжэ һананаб, эдэ басагад гансал баяр болоһон ушарнуудта тиимээр хубсалдаг байһан юм.

Сабхишын уйтан байра соонь дүүрэн айлшад, ехэнхидээ немецүүд-ремесленнигүүд өөһэдынгөө һамгадтай ба туһалагша мастернуудтайгаа ерэнхэй.Ород чиновниг-уудһаа гансахан будочник, чухонец Юрко гэгшэ байлсаба, тэрэ хадаа өөрөө дээгүүр нэрэ зэргэтэй бэшэ байбашье, гэрэй эзэндэ ехээр тоогдодог байшоо. Энэ хүн хорин табаад жэл соо иимэ зэргэтэй ябажа. Погорельскиин почтальон шэнгеэр, үнэн зүрхэнһөө алба хаажа байгаа бэлэй. Арбан хоердохи ондо болоһон гал түймэр хадаа анха түүүшын хаанай шэрээдээ һууһан столицые үгы хэхэдээ, мүн тэрэнэй шара будкыешье һалгаһан байгаа.

Теэд дайсаниие намнаһанай һүүлээр удангүй тэрэнэй һуурида дорическа орденой 2) сагаан бахананууд тай. шэб шэнэхэн аад, боро үнгэтэй будка бии болоод, тэрэнэй хажуугаар секирэ 3) бариһан ба сермяжна хуяг 4) үмдэһэн Юрко дахяад ябасагаажа захалаа һэн. Тэрэ хадаа Никитскэ воротагай хажууда һуудаг немецүүдэй олонхиие таниха байба: тэдэнэй зарьманиинь воскресенье һүчи Юркындэ хонохошье ушартай болодог һэн. Хожом нэгэн сагта хэрэгтэй боложо болохо хүн байһан хадань, Адриан тэ рээнтэй мэтэр танилсаад, айлшадай столдо һуухаяа ошоходонь, тэрэ хоер сугтаа зэргэлээд һууба. Господин ба госпожа Шульц, тэдэнэй басаган, арбан долоогой Лотхен бүхы айлшадтайгаа хамта обедлэжэ һуухадаа хүнүүдые ехээр хүүдэлһэн ба кухаркын ажалдань туһалһан байха юм. Пиво юулэгдэжэл байгаа. Юрко дүрбэн хүнэй түлөө эдинэ; Адриан баһа тэрээнһээ дутанагүй; Адриан басагадынь һайзагайралдана; немецкэ хэлэн дээрэ дуугаралдаһан хөөрэлдөөн улам шангадажа шуурхатай болоно. Гэнтэ эзэниинь, —наашаа шагнагты гэһэн бэеэрээ, ласадаһан бутылка нээгээд: «Минии һайн һайхан Луизын лагшан тайбанай түлөө уусыбди!» гээд абяатай шангаар ородоор дуугарба. Хахадшампанска архи хөөһэтэжэл байба, Гэрэй эзэн дүшэ наһатай өөрынгөө һамганай сарюун сэбэр нюурынь инаг илдамаар таалажа, айлшадынь һайн һайхан Луизын лагшан тайбанай түлөө шуурхатайгаар духаряагаа барибад. Хоердохи бутылкэеэ нээжэ байхадаа: «Минии инаг айлшадай лагшан тайбанай түлөө!» гээд гэрэй эзэн соносхожо, айлшадынь баясхалан хүргэһэн бэеэрээ рюмкэнүүдээ дахяад хооһолбо. Тиигээд лагшан тайбанай түлөө уулган дам-дамаа ябажал байба: тус бүри айлшан бүхэчэй лагшан тайбанай түлөө ууһан ба Москвагай амгалан тайбанай түлөө, хэдэн олон германска бишыхан городуудай түлөө, бүхы цехүүдэй ба илангаяа тус бүри цехын амгалан тайбанай түлөө ууһан, мастернуудай ба туһалагша мастернуудай лагшан тайбанай түлөө ууһан байгаа.

1) Таамаг дохёо үгэһэн тэмдэгүүд.

2) Эртэ урда сагай греческэ архитектурын тусгаар түхэлынь.

3) Һүхэ шэнги дүрсэтэй хуушанай зэбсэг.

4) Гэртээ нэхэһэн шэрүүн сэмбээр оёһон шинель.

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*)

Агротехническэ заабариие сахижа, шанарай түлөө шангаар тэмсэхэ

☆ ☆ ☆

Агротехническэ заабариие эбдэнэ

ЗЭДЭ. Үшөөтэйн, Сагаан-Усанай МТС-үүдэй тракторна зарим бригадануудбүтээсэ багатайгаар хүдэлмэрилхэһөө гадна, агротехническэ заабариие бүдүүлигээр эбдэнэ.

«Улаан Үшөөтэ» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригада (бригадирынь Аюров) 20 үдэрэй туршада 90 гектар борнойлхо зуураа, 315 килограмм горючи нормоһоо үлүү гаргашалаа.

Балдановай хүтэлбэрилдэг бригадынхид 2,5 гектар газар 14—15 сантиметр түнзэгытэйгөөр хахалһан мүртөө, зарим газарые эреэлүүлэн хахалдаг байха юм.

Тракторист Шишмарев Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, 3 гектар газар 12-13 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалһан байна.

Д. Цыбиков.

Шанарыень хараагүйн гэмээр

Ехэ-Кударын МТС-эй тракторна бригадануудтарилгын урда тээхи хүдэлмэринүүдые эхилһээр үнишэгэй болоо. Гэбэшье, тракторнуудаар бүтээһэн хүдэлмэринь тон бага. Юундэб гэхэдэ, намар-үбэлэй үедэ тракторнуудаа шанар муутайгаар заһабариһан дээрэһээнь полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдһээ тракторнуудынь эбдэржэ эхилһэн байха юм.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг № 1 тракторна отрядай колесно 3 трактор удаа дараалан эбдэржэ, 4-5 үдэр соо миин байгаа. Мүн «Красная заря» колхоздо хүдэлмэрилжэ байһан тракторна № 7 отрядай «НАТИ» трактор поли дээрэ гараһан сагһаа хойшо нэгэшье үдэр дүүрэн хүдэлмэрилөөгүй, ходо эбдэржэ байгаа.

Горючи, тоһодолгын материалнуудые нормоһоо хэтэрхэй ехээр гаргашалха баримтануудэндэ олоор үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, тракторист нүхэр Игумнов 13 үдэрэй туршада 140 килограмм керосин үлүү гаргашалба.

Трактористнуудайнь байра байдалнууд культурна болбосон түхэлтэй болгогдоогүй. «Путь Социализма» ба «Красная заря» колхозуудай полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна отрядуудай полевой вагончигууд плакат, портрет болон лозунгнуудаар шэмэгдээгүй. Эндэ ханын газетэ гаргагданагүй.

Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Красный строитель» колхозуудта тракториснуудай халаан соогоо бүтээһэн хүдэлмэриин дүнгүүд показателиин доска дээрэ бэшэгдэнэгүй.

МТС-эй тракторна отрядуудболон тракториснуудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөн еһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй.

Б. Ширеторов. (манай корр).

— Редакцида ерэһэн бэшэгүүд —

Хэзээ ерэхэ сеялкэнүүд бэ?

Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз «Сельхозснабай» республиканска контородо хоер сеялкэнүүдые абахын тулада март һарада мүнгэ оруулһан байна. Мүнөө хабарай тарилгын түлэг ябажа байбашье, сеялкэнүүд мүнөө хүрэтэр абтаагүй хүлеэгдэжэ байнаар. Хэзээ ерэхэ сеялкэнүүд бэ?

Д. Бальчинов.

Хэзээ бэелүүлэгдэхэ юм?

Кабанскын аймагай промкомбинадай дирекци үшөө 1947 ондо мүнгэ үритэгшэдһөө 12 мянган түхэриг нэхэһэн 4 мэдүүлгэ Байкало-Кударын аймагай арадай сүүдтэ (судьянь нүхэр Лобанов) бариһан байгаа.

Эдэ мэдүүлгэнүүдэй хоерынь 1948 оной май һарада тус сүүдээр харагдаад, промкомбинадта 6 мянган түхэриг түлэхэ гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Теэд, тэрэ шиидхэбэринь мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй.

Нүгөөдэ хоер мэдүүлгэнүүдэйнь хаана ороһониинь мэдэгдэхэеэ болишоо.

Ш. Шадрин.

Хэрюусалгагүй хэрэг

Малай харууһанда харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ Уринска сельсоведэй Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой (Баргажан) правлени адуу мориео хоролтодо оруулна. Хоер морин хүлөө гэмтээд, нэрбэгдээ. Адуулгада ябаһан азаргань мүн лэ хүлөө гэмтэжэ гарзалһан байна.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ Степанов, ветфельдшер Толстихин гэгшэд адуу мориной харууһые һайжаруулха тухай анхаралаа хэзээ табиха юм?

Б. Амагланов.

Хэтэрһэн ааша

Хэжэнгын Маслозаводой мастер Бельская гэгшэ һү, тоно тушаан абахадаа элдэб мэхэ гохо гаргана. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой № 3 гүүртэһээ үдэр бүри 80—90 литр һүн тушаагдадаг. Тиин һайн шанартай һу муу шанартай гэжэ абахаһаа гадна, 3-5 литр һу даража хэмжэдэг байна.

Энэ заводой хүдэлмэрилэгшэд һу тушаагшадые удаан саг соо һаатуулан, «сүлөөгүйбди, хүлеэгты» гээд, өөһэд хоорондоо юрын зугаа дэлгэжэ байдаг. Энэ хэтэрһэн ааша-тай мастер Бельскаяда хэмжээ абаха шухала.

Ш. Цыбанов.

„Б.-М. Үнэн“ газетын бэшэһэнэй һүүлээр

„Ажал хэдэггүй агротехник“

Иимэ гаршагтай статья мартын 23-да манай газетэдэ толилогдоо һэн. Тэрээн соо Зэдын аймагай Каганович нэрэмжэтэ колхоздо тарилгада бэлэдхэлэй хангалтагүй байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа.

—Статья соо хэлэгдэһэн баримтануудтодоржо, зохихо хэмжээнүүд абтаба. Нүхэр Чойбонов агротехнигэй тушаалһаа гаргагдаһан, мүн партийна эхин организациин секретариин тушаалһаа сүлөөлэгдэһэн байна,—гэжэ ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой секретарь нүхэр Н. Кругляков манай редакцида мэдээсэнэ.

„Хангалтагүйгөөр харууһалагдана“

Иимэ статья манай газетын энэ оной мартын 8-ай номерто толилогдоо. Тэрээн соо Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо моридой муугаар харууһалагдажа байһан тухай бэшэгдэһэн юм.

—Статья соо хэлэгдэһэн баримтануудтодорбо, моридые харууһалгые һайжаруулха хэмжээнүүд абтаа,—гэжэ Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһарһаа манай редакцида мэдээсэбэ.

Фельетоной орондо

„Үргэлжэлыень үглөө харахат...“

— Эжы аа, өө эжы! Мүнөө үдэшэ клубта ехэ һонин кино гарахаяа байна. «Бүхэнтэйхэн морихон» гэжэ онтохон бии хамнай. Тиимэ гү? Тэрээниие харуулха юм. Үхибүүдэй сеанс 6 часһаа гэһэн соносхол хараабди, —гээд гурбадахи классай һурагшад Таня Галя хоер ехэ баяртайнууд гэртээ гүйлдэжэ оробо.

Үдэшын зургаан сар болохоһоо бүри урид Хэжэнгын аймцентрын клубай газаа хүхюу баяртай хүүгэд олоороо сугларба. Уданшьегүй клуб соо кино харагшад һуури һуурияа эзэлбэ. Экран дээрэ һаруул сагаан туяа бии боложо, харахаяа хүлеэжэ ядаһан хүүгэд баясана.

Тэрэ кинокартина 7 часта харуулагдажа эхилбэ. Урданайхи шэнги лентэнь олон удаа таһарбагүй... Хада хабсагайн хабшал соогуур Иванушка хүбүүн бүхэнтэйхэн мореороо дабхижа, аюулта арьяатанай аманһаа зугадан ошоно. Энээниие харахадаа урмашаһан үхибүүд ехэл һонирхон, саашадаа юунэй болохые хүлеэжэ ядажа байбад. Гэнтэ нэгэ юумэ хорд-хард гээд дуулдаба. Тэрэ дары харанхы болошобо.

— Ай халаг! Таһалдуулангүй харадаг һаа, — гээд һурагшадай нэгэн дуугарна. Һүлэмхихэн лампын дэргэдэ моторист хүбүүн эбһээлнэ.

— Мотор мүнөө заһархаа болео... —гэжэ хэлэхын тэндэ ойронь байһан аймагай кинофикациин таһагай начальник нүхэр Бухарин:

— Үхибүүд, тарагты! Үргэлжэлыень үглөө харахат, — гэжэ соносхобо. Хүндэ шиидамаар хүс гэтэр буулгуулжархиһан шэнги тэдэ үгэнүүдынь дуулдаба.

Хойто үдэрыншье «Бүхэнтэйхэн морихон» бүтэмжэтэй һайнаар харуулагдаагүй байшоо. Хэдэн үдэрнүүд үнгэрбэ. «Залуу гварди» гэжэ онсо һонирхолтой фильмын І серии үнн хада харуулагдаһан. Хоердохи серинь харуулагдаг хай хаа хаанагүй соносхол нягт Аймцентрын ажалшад ехэтэ лажа, хүлеэһэн картинамнай ерээ даа гэжэ урмашана.

Үдэшэ орой боложо эхилж билет худалдажа абахаяа хүн олоорон сугларба. Хамаг билет дары худалдагдаһан байгаа.

Клуб хүн зоноор дүүрэшоод хинэжэ байба. Үнөөхи нүхэр харин хүнүүдэй дундуур хаб даһаар зоной урда гаража, урмагүйхэнөөр малгайгаа нуг байба. «Энэ һонин картина хөөрэжэ үгэхэеэ байна ха гэжэ һанаад, сугларагшад аб мээгүйхэн болоно.

— «Залуу гварди» гэһэн гэ тай хайрсагаа нээхэдэмнай, «Х тамаралгада» гэһэн тон фильм байшоол. Хүлисэгты ниие, үнэн дээрээ бидэшье бэшэ, харин кинопрокадай гэмтэй гээшэ—гэжэхибэ.

Ушар иимэһээ «Залуу гв гэжэ кинокартина харахаяа шэд «Холын тамаралгада» олон удаа харуулагдаһан кинокартина хараха баатай б

Хэжэнгын аймцентрынхид фикациин аймагай таһагай соносхолдо этигэхэеэ болишо гэхэдэ болоно. Иигэжэ тэдэнэ рэлдэдэг болоохой:

—Нүхэдүүд, ямар картинын хые лабхараһан хойноо тиимэ на харабабди гэжэ хэлэхэ «Хабарай урасхал» гэжэ кинок на харуулхаар соносхоод, «Антон Иванович сухалдана» һэн кинокартина гаргажархиж лохол. Юу абахабта!

Б. Базаро

Иигэжэ хүдэлмэрилхэ хэрэггүй

Зэдын аймагай хүдөөгэй клубууд, уншалгын байшангууд ба библиотекэнүүд ехэнхидээ тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Аймсоведэй гүйсэдком ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай аймагай таһаг клубуудай ба уншалгын байшангуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай һаналаа табидаггүй байха юм.

Жэшээнь, Дэрэстэйн сомоной хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Санжиев), мүн хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Цыбенова) саг үргэлжэ суургатай байдаг. «Үбэлэй сагта түлеэ түлишэгүй дээрэһээ ехэ хүйтэн юм. Зунай үедэ бүгшэм халуун болоходонь хүн зон суглардаггүй байна. Ушар ниим ходоодоо суургатай байдаг юм жэ клубые даагша) һэнгэрг хэлэжэ байха юм.

Тус аймагай Үшөөтэйн, Са Усанай болон бусадшье сом дай хүдөөгэй клубууд энээн ш байдалтай. Эдэ клубуудта гэ лэй ямаршье хүдэлмэринүүд х дэггүй байһаар. Жэшээнь, Үшөө сомоной хүдөөгэй клубые да нүхэр Шоболов «хэхэ ажалгүй хада үдэр ошожо үгэдэггүй, хашартай юм»,—гэжэ сэхэ мэ нэ.

П. Хогое

СҮҮД

Алтанай шорой хулгайлагша хэһээгдэбэ

Баунтын аймагай 2-дохи участогай арадай сүүд гүрэнэй зөөри хулгайлагша Ф. Е. Осокинай гэмтэ хэрэгые хаража үзэбэ.

Осокин болбол «Баргузинзолото» гэжэ комбинадай № 64 драга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, саг үргэлжэ алтатай шорой хулгайлжа, һүүлээрнь тэрэнээ угаагаад, гараһан алтыень өөршэлдэг байгаа.

Арадай сүүд болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1947 оной июлиин 4-эй Указай дэһөөр, Осокиниие ажалай хэ заларуулгын лагерьта 10 жэ болзороор ябуулха ба тэрээндэ баатай зөөриниень хуряан абаха жэ шиидхэбэри гаргаба.

Манай газетын удаадахи номе майн 7-до гараха.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНО

БМАССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Министерствын милициин Управлени болбол

1949 оной майн 5-һаа июниин 15 болтор Үрэнэй автоинспекци хадаа республикын автомототранспортын эзэлжээтэ (хахад жэлэ) техническэ шалгалта хэхэнь гэжэ автомобильтай ажахынуудай, предприятинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй болон автомототранспорттай хүнүүдэй анхаралда хүргэнэ.

Техническэ шалгалтада: автомобильнууд, резинэ мөөрэтэй тягачнууд, мотоциклнууд, прицепүүд ба хахад прицепүүд орохо байна.

Шалгалтада юун хэрэгтэй болохоб гэхэдэ:

а) автотранспортые хүсэд техническэ гуримдань оруулха;

б) техническэ шалгалтада орохо автомобиль ба тягач бүхэнэй түлөө 5—5 түхэриг ба мотоцикл, прицеп ба хахад прицепэй түлөө 3-3 түхэриг түлэхэ бодомжолготойгоор үрэнэй банкда байгаа үрэнэй бюджедэй счедто (§ 12, раздел 7) мүнгэ оруулха болоно;

в) заводноо гараһанһаа хойшо ба һүүлшын капитальна заһабариг-га хэгдэһэнһээ хойшо автомашинануудай хэды шэнээн ябажа байһанни заажа, автомотопаркын список зохёохо;

Өөһэдтөө бии байһан автомотопаркын список, үрэнэй татаб-рие түлэһэн тухай госбанкын квитанци ба техническэ паспортые БМАССР-эй МВД-эйн милициин Управлениин Үрэнэй автоинспекциин сотруднигта техническэ шалгалта хэхэ дээрэнь үзүүлхэ байна.

г) Улан-Удэ городто болон город шадар һуудаг аад, өөһэдынгөө мотоциклтай бүхы гражданинууд хадаа 1949 оной майн 5-һаа июниин 1 хүрэтэр Үрэнэй автоинспекциин шалган хаража үзэхэ пунктдэ (Ленина, № 12) мотоциклнуудаа асарха ёһотой.

Автомобильна ажахынуудта автомототранспортын техническэ шалгалта хэхэ үдэр тухай энээнэй хойто тээ нэмэжэ соносхогдохо юм.

Дээрэ дурсагдаһан эрилтэнүүдые хаһа саг соонь дүүргэлтэ болгоогүй байһанай түлөө зэмэтэй хүнүүд СССР-эй Министрүүдэй Соведэй 1936 оной июлиин 3-ай, № 1182 тогтоолой үндэһөөр 300 түхэриг ялгаа тохогдожо, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха байна.

БМАССР-эй МВД-эйн милициин Управлени.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80; заместителей отв. редактора—7-85; отв. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); объявлений —2-64(2 зв.) междугородних переговоров—

Н—02267. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.